

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ ЗА
РАБОТЕЊЕТО ЗА 2023 ГОДИНА НА
САВА ОСИГУРУВАЊЕ АД СКОПЈЕ

I.	ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА	4
II.	ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО	6
1.	ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ	7
2.	РАКОВОДНИ ЛИЦА	10
III.	ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО.....	11
3.	ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО	12
3.1.	Најважни настани на Друштвото.....	12
3.2.	Најважни настани во 2023 година	14
4.	РАЗВОЈ ВО 2023 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2024	15
4.1.	Визија, мисија и вредности	15
4.2.	Профил на Друштвото	15
4.3.	Дејност на Друштвото	16
4.4.	Позначајни случувања за 2023 година	18
4.5.	Развој во 2023	18
4.6.	Очекуван иден развој во 2024.....	19
4.7.	Опис на главните опасности и несигурности со кои се соочуваше Друштвото	20
5.	КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ.....	21
5.1.	Стретешки насоки на Друштвото	21
5.2.	Исполнување на деловните цели	22
5.3.	Овластени ревизори	23
5.4.	Материјални фактори на ризик	23
5.5.	Зделки со заинтересирана страна	27
5.6.	Големи зделки	27
5.7.	Измени во основната главнина и во резултатите за извештајниот период.....	27
5.8.	Промена во сопственичката структура.....	27
5.9.	Акционерски капитал и сопственичка структура.....	27
5.10.	Организациона шема	30
5.11.	Подружници на Друштвото	30
5.12.	Податоци за продажната мрежа.....	32
6.	ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО	33
6.1.	Макроекономски движења во 2023 и очекувања во 2024.....	33

6.2. ОСИГУРИТЕЛЕН ПАЗАР	38
IV. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	41
1. КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО	42
1.1. Најважни финансиски показатели за 2023 година.....	42
2. ПРЕМИЈА.....	43
2.1. Број на склучени договори за осигурување.....	43
2.2. Полисирана ПРЕМИЈА.....	44
2.2.1. Бруто полисирана премија по класи на осигурување.....	44
2.2.2. Структура на бруто полисирана премија.....	45
2.2.3. Полисирана премија по дистрибуциски канали	46
3. ШТЕТИ.....	47
3.1. Број на ликвидирани штети.....	47
3.2. ИЗНОС НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ	48
3.2.1. Ликвидирани штети по класи на осигурување.....	48
3.2.2. Структура на штети.....	50
3.2.3. Ликвидирани штети по дистрибуциски канали	51
3.2.4. Штети / премија (loss ratio)	52
4. РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ	53
4.1. Број на резервирани штети	53
4.2. ИЗНОС НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ	54
4.2.1. Бруто резервирани штети	54
4.2.2. Структура на бруто резервирани штети.....	55
5. РЕОСИГУРУВАЊЕ.....	56
6. ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	57
6.1. Бруто технички резерви.....	57
6.1.1. Бруто технички резервации по класи на осигурување.....	57
6.1.2. Структура на бруто технички резервации.....	59
6.2. Нето технички резерви	59
6.2.1. Нето технички резервации по класи на осигурување	59
6.2.2. Структура на нето технички резервации.....	61
7. ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ	62

7.1.	Резултат од работењето	62
7.1.1.	Образложение на финансискиот резултат	62
8.	ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА	64
8.1.	Актива и пасива	64
8.2.	Капитал и резерви	65
V.	ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО	66
9.	УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ	67
9.1.	Стратешки насоки од областа на управување со човечки ресурси	67
9.2.	Клучни активности од областа на управување со кадри во 2023 година	67
9.3.	Вработување и структура на вработени	68
9.3.1.	Вкупен број на вработени во Друштвото	68
9.3.2.	Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време)	70
9.3.3.	Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование	70
9.3.4.	Вработени во Друштвото врз основа на возраст	71
9.3.5.	Вработени во Друштвото врз основа на пол	
10.	ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА	72

I. ОБРАЌАЊЕ НА УПРАВАТА

Почитувани акционери, деловни партнери, соработници и пријатели,

Со големо задоволство се обраќаме по успешната измината деловна година, горди на успехите и достигнувањата и благодарни до целиот тим со кој заеднички ги реализиравме планските цели.

Годината што измина за нас не беше вообичаена деловна година. Пред се, беше роденденска година - прославивме 30 роденден на Сава осигурување, заедно со Вас почитувани акционери, деловни партнери, соработници и пријатели и друштво го смени своето седиште. Оваа година беше посебна за нас, година во која работевме со целосна посветеност, професионалност и слух за потребите на нашите клиенти и вработени. Резултатите за 2023 година се пред се позитивен финансиски резултат од 7,4 мил денари со што ја потврдивме стабилната позиција на македонскиот осигурителен пазар. Бруто полисираната премија изнесува 1.258 милиони денари, што претставува раст од 17,2% во однос на минатогодишната реализација, притоа планираниот износ за 2023 е надминат за 12,9%.

Денеска Сава осигурување е модерна и современа компанија, секогаш подготвена да ги слушне потребите на нашите осигуреници, секогаш потготвена со нови производи и нови услуги.

Би сакале да се осврнеме на неколку значајни карактеристики, кои претставуваат наш идентитет, на кој сме горди, кој не разликува од останатите осигурителни друштва и не мотивира се повеќе да вложуваме во нашите вистински вредности, да растеме, да се развиваме и тимски да постигнеме многу поголеми успеси во идниот период.

Фокус на нашите клиенти и соработници, кои во Сава осигурување препознаваат сериозен и стабилен партнер, со акцент на високо ниво на корпоративна култура, пред се заснована на транспарентно и тимско работење. Епитети кои ги оправдуваме со секојдневното, посветено работење, со континуираната комуникација, преку иновативните решенија со кои се олеснува процесот на соработка во секој сегмент од нашата дејност, преку сопствена станица за технички преглед, сопствен 24/7 контакт центар и сопствен асистентски центар за организација и координација на помош, преку креирање на осигурителни производи „по мерка“, преку брза и коректна исплата на штети, како и подготвеноста за брзи прилагодувања според потребите на нашите клиенти – бидејќи клиентот со нас, никогаш не е сам.

Фокус на вработените, единствено задоволен и исполнет тим, притоа поткрепен со квалитетно образование и искуство, може да понуди највисоко ниво на професионалност, соодветна понуда на осигурителни производи, да го доближи осигурувањето до клиентите, притоа создавајќи позитивни искуства на клиентите во однос на целиот осигурителен процес, како и да допринесе за генерално чувство на пријатна работна атмосфера и здраво окружување. Оттаму, целосната посветеност кон вработените, вложување во нивната едукација и континуирана надоградба, преку бројни обуки, работилници и конференции, вложување во нивното задоволство, организирајќи друштвени настани, размена на искуства и создавање нови контакти на групациско ниво, тим билдинг, учество на спортски настани и корпоративни спортски игри. Во изминатиот период, голем дел од енергијата беше насочена кон развојот на нови сопствени кадри преку проектот Инкубатор, кој за нас е од исклучителна важност.

Фокус на дигитализација, оптимизација на интерните процеси и рационализација на трошоците, како неопходни процеси преку кои оптимално ги користиме нашите ресурси, ја збогатуваме нашата понуда и вредност и отвораме нови полиња и можности за натамошно развивање и подобрување. Постојано се стремиме да сме во чекор со новите промени, но не по секоја цена бидејќи секогаш им овозможуваме на нашите клиенти и осигуреници сами да го избераат начинот на комуникација со нас во рамките на секој сегмент на работењето.

Фокус на одржливиот развој, општествено одговорно дејствување – максимално посветени на проектот „Срце за светот“, организирани бројни настани за корпоративно волонтирање, грижа за средината, преку нејзино чистење и разубавување, активности во рурални средини, поддршка и помош на поединци и семејства на кои тоа им е потребно, крводарителски акции, активности за намалување на загадувањето, преку изоставување или постепено намалување на примената на сите практики во работењето, кои се штетни за средината, како и редовно следење на параметрите и трендовите на нашето подобрување во тој сегмент. Се вложуваат големи напори за будење на чувството и потребата за приклучување на секој поединец и стекнување на здрави навики кои ќе ни овозможат поубава средина за сите нас, свесни дека е тоа наша задача да бидеме добар пример и едукатор на нашите поколенија.

На крајот, оваа година беше година на предизвици и промени на кои најодговорно и најпрофесионално одговоривме, притоа остануваме убедени дека се движиме во вистинска насока за градење на подобра иднина за вработените, акционерите и за средината во која живеме.

Со тимот на Сава осигурување, кој и оваа година покажа дека е тим кој е спремен на се, тим кој е професионален и одговорен, подготвен за нови предизвици, нови промени и нови победи, со голема мотивација, се радуваме на годината која доаѓа и потполно спремни да ги реализираме плановите.

Искрено,

Ивршен директор,
Кристијан Лешков

Главен Извршен директор,
Мелита Гугуловска

II. ИЗВЕШТАЈ ЗА УПРАВАТА НА ДРУШТВОТО

---

1. ПОДАТОЦИ ЗА ЧЛЕНОВИТЕ НА ОДБОР НА ДИРЕКТОРИ

Одборот на Директори го сочинуваат шест членови во следниот состав:

МЕЛИТА ГУГУЛОВСКА, дипломиран градежен инженер, извршен член на

Одборот на директори на Друштвото, родена на 20.11.1966 година во Скопје, Р.Северна Македонија, пол женски, државјанство: македонско, датум на првично именување 24.07.2017 година, со дадена согласност за нејзино именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 14.09.2017 година, продолжена на ден 31.10.2018 година, како и нова согласност за новиот четиригодишен мандат на Извршниот член од ден 12.08.2020 година, за период од 05.09.2020 година до 05.07.2024 година, вработена во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Генерален директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

На 2-тата Мелита Гугуловска во 2023 година и е исплатен вкупен износ од 5.576.384,21 денари по основ на плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права.

КРИСТИАН ЛЕШКОВ, дипломиран економист, извршен член на Одборот на директори

на Друштвото, роден на 07.07.1982 година во Скопје, Р.Северна Македонија, пол машки, државјанство: македонско, датум на првично именување 25.12.2023 година, со дадена согласност за негово именување од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување на ден 25.12.2023 година, за период од 25.12.2023 година до 05.07.2024 година, вработен во САВА осигурување, а.д. Скопје на работно место Извршен директор, дејност: неживотно осигурување, не членува во органи на управување и надзорни органи во други правни лица.

На 2-динот Кристиан Лешков во 2023 година му е исплатен вкупен износ од 2.788.055,86 денари по основ на плата, надоместоци на плата, бонус, осигурувања и други права.

РОК МОЉК, дипломиран економист, претседател и неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 20.04.1968 година во Постојна, Република Словенија, машки пол, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 08.02.2012 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Г-дин Рок Мољк е член на Управата на *Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a.* и *Illyria Life Kompania e Sigurimit të Jëtës, sh.a.* – Косово и член на надзорните органи на САВА Покојнинска, Република Словенија и САВА пензиско друштво а.д. Скопје. Вработен во Позаваровалница САВА Ре, д.д. Љубљана, Р.Словенија, на работно место Директор на деловен центар за осигурување, продажба и управување со групација.

МИЛАН ВИРШЕК, дипломиран правник, неизвршен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 05.11.1968 година во Љубљана, Република Словенија, пол машки, без индивидуален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 25.03.2010 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Г-дин Милан Виршек е член на Управата на *Illyria Kompania e Sigurimeve sh.a.*, *Illyria Life Kompania e Sigurimit të Jëtës, sh.a.* – Косово и САВА Монтенегро а.д. Подгорица - Црна Гора и член на надзорните органи на САВА Покојнинска, Република Словенија и САВА пензиско друштво а.д. Скопје. Вработен во Позаваровалница САВА Ре, д.д. Љубљана, Р.Словенија, дејност: реосигурување, на работно место овластено лице од Управата.

ПЕТЕР СКВАРЧА, М-р за европски интеграции (дипломиран политиколог), неизвршен член на Одборот на директори, роден на 01.02.1975 година во Крањ, Република Словенија, машки пол, Државјанство: словенечко, датум на првично именување: 12.04.2019 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Г-дин Петер Скварча е член на Управата на Позаваровалница Сава д.д. Љубљана и член на надзорните органи на Заваровалница САВА д.д. Марибор, Словенија, САВА неживотно осигурање Белград, Србија и САВА пензиско друштво а.д. Скопје, Македонија. Вработен во Позаваровалница САВА, д.д. од Љубљана, Р.Словенија, на работно место член на Управата.

НЕНАД ЈОВАНОВИЌ, Дипломиран машински инженер, неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 21.06.1966 година во Љубљана, Република Словенија, машки пол, со индивидуален квартален надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 550 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: македонско и словенечко датум на првично именување: 02.04.2019 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Тој е вработен како Генерален секретар на Одборот на оснивачи на Друштвото ЕКОН ЕЛЕКТРОН.

САШО ТОНЕВСКИ, М-р за управување со цивилно воздухопловство (дипломиран политиколог), неизвршен и независен член на Одборот на директори на Друштвото, роден на 07.06.1971 година во Скопје, Република Северна Македонија, пол машки, со индивидуален квартален

надоместок за членување во Одборот на директори на САВА осигурување во износ од 500 ЕУР во денарска противвредност, државјанство: Р. С. Македонија, датум на првично именување: 27.12.2019 година со мандат до 05.09.2020 година, како и реизбор со нов четиригодишен мандат од 06.07.2020 година до 05.07.2024 година. Тој е вработен и Управител на ТД Делфино Рент а Кар Доел и ТД Делфино Травел Агенци Доел.

2. РАКОВОДНИ ЛИЦА

- Сектор за продажба, Кристиан Лешков, директор;
- Сектор за развој и преземање на ризици,
- Сектор за штети (проценка и ликвидација) Јане Петровски, директор;
- Сектор за финансии и сметководство, Мирче Маринковиќ, директор;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија,
- Самостојна служба за контролинг, Јасминка Николовска, раководител;
- Самостојна служба за наплата на побарувања, Јасмина Џартова, раководител;
- Самостојна служба за актуарски работи;
- Самостојна служба за ИТ, Александар Михајлоски, раководител;
- Самостојна служба за управување со ризици и усогласност,
- Самостојна служба за човечки ресурси и
- Самостојна служба Контакт центар.

III. ДОСЕГАШЕН И ИДЕН РАЗВОЈ НА ДРУШТВОТО

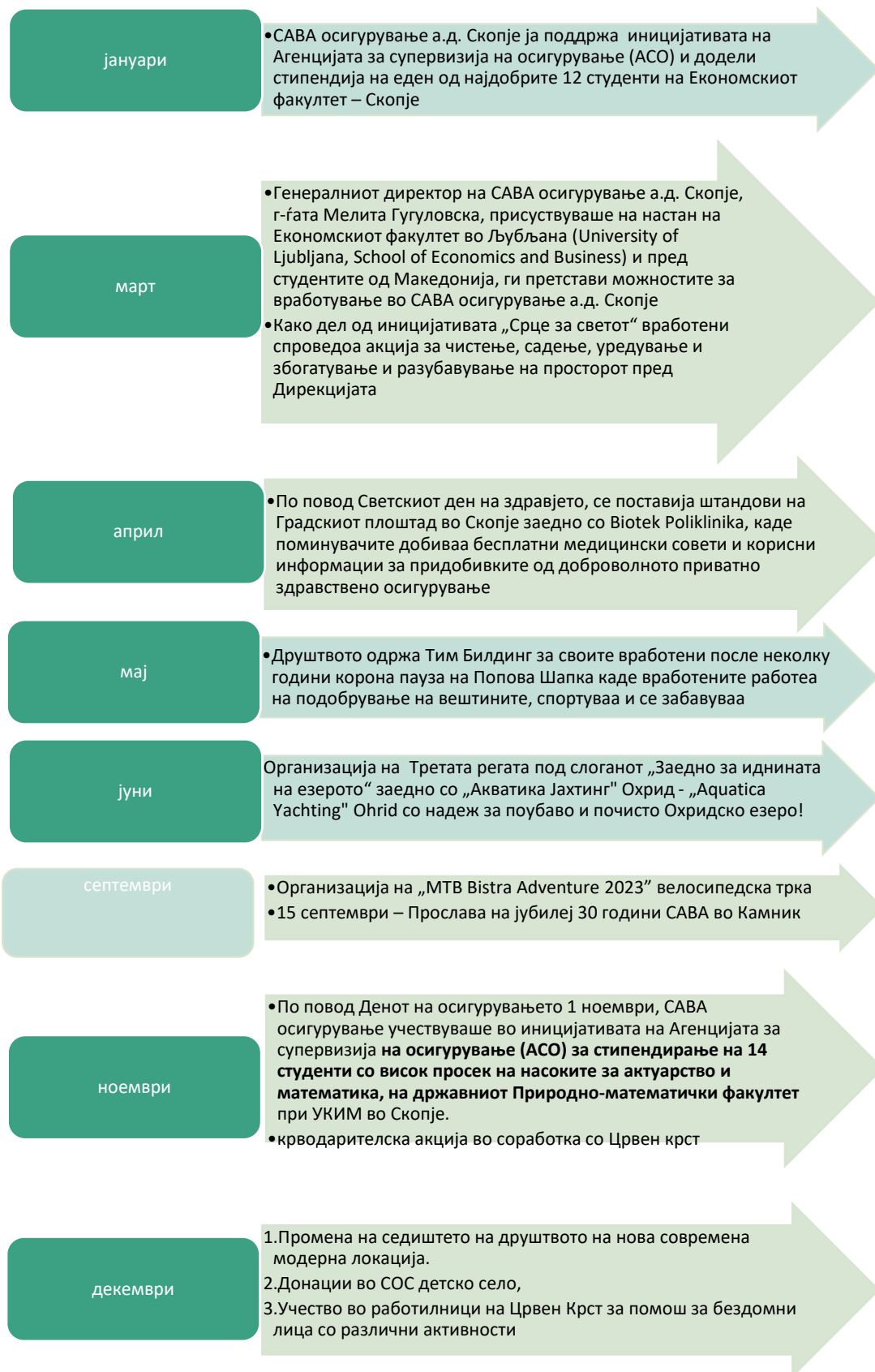
3. ИСТОРИЈА НА ДРУШТВОТО

3.1. НАЈВАЖНИ НАСТАНИ НА ДРУШТВОТО

Година	Најважни настани
1993	САВА осигурување, а.д. Скопје е основано како а.д. за осигурување ТАБАК – Скопје, на основачкото собрание одржано на 24.12.1993 година, со почетен капитал од 1 милион германски марки или 1000 обични акции со вредност од 1.000 ДЕМ по акција. После успешно спроведената втора емисија на акции, во текот на 1994 и 1995 година обезбеден е дополнителен капитал, со што вкупната главнина изнесувала 2.530.000 ДЕМ или 1.265.000 ЕУР. Со резервирање на 66,9% од остварената добивка во 2001 година и преку издавање на трета емисија на акции во 2002 година, акционерскиот капитал е зголемен за 3.010 акции, или за дополнителни 1.505.000 ЕУР.
2006	Во 2006 година сопственичката структура била распределена на 21 акционер, а 10 од нив контролирале 81% од вкупниот број на акции.
2007	Во почетокот на 2007 година SAVA RE Љубљана го откупила мнозинскиот пакет на акции, а во Ноември 2007 година Друштвото го промени името во Акционерско Друштво за осигурување САВА ТАБАК.
2008	Во Јануари 2008 година извршена е четвртата емисија на акции во износ од 230.000 ЕУР, со која се емитирани 460 обични акции, со цел усогласување со новите измени и дополнувања на Законот за супервизија на осигурувањето. Со овие измени основачкиот капитал на Друштвото изнесува 3.000.000 ЕУР.
2011	На 10–ти Ноември 2011 година Друштвото се ребрендираше и го промени своето име во САВА осигурување а.д. Скопје. Со тоа Друштвото се унифицираше во својот корпоративен идентитет и лого со останатите придружни друштва на групацијата Сава Ре.
2013	Во август 2013 година Групацијата САВА РЕ стана сопственик на 100% од осигурителната компанија Заваровалница Марибор (Zavarovalnica Maribor) од Словенија, со што доживеа значајна трансформација и стана втората по големина осигурителна групација во регионот. Ова претставува остварување на важна стратешка цел – да се зацврсти позицијата на развиениот осигурителен пазар и да се воспостави бизнис модел кој е добро избалансиран во однос на локалните и светските трендови на осигурителниот пазар. Тоа се двата сегменти по кои групацијата ќе го очекува и најголемиот прилив, главно поради растот на премиите на осигурителниот пазар на Западен Балкан – чиј потенцијал е токму во неговата недоволна развиеност, а кој треба да обезбеди зајакнување на групацијата и поддршка на нејзината политика за дивиденда.
2014	На 22.12.2014 како целосна инвестиција на Друштвото беше основана станицата за технички преглед Сава Стејшн, која е уште една успешна приказна за словенечко-македонското партнерство и економска соработка. Сава Стејшн е нова членка на групацијата Сава Ре и проект на Сава осигурување а.д. Скопје. Станицата отпочна со работа во 2015 година со првичните резултати веќе ја зацврсти одличната позиционираност на Сава осигурување на македонскиот осигурителен пазар, но дава свој придонес во економскиот развој на општина Илинден, каде е лоцирана.
2015	Со вклучувањето на новата членка Заваровалница Марибор, групацијата од 2015 година планира значителен пораст на премијата и тоа, главно, на осигурителните пазари надвор од Словенија. Впрочем, главните цели на групацијата во наредните три години ќе бидат интеграцијата на осигурителниот пазар во Словенија и растот надвор од нејзините граници, поради што Сава Ре ќе биде во потрага по нови развојни можности во регионот.
2016	Во процесот на спојување на четири друштва за осигурување (Заваровалница Марибор, Заваровалница Тилија, Велебит осигурување и Велебит Животно осигурување), сите членови на групата Сава Ре се здружија и се формира нова осигурителна компанија под името Заваровалница Сава, д.д.
2017	На 24.07.2017 година, Собранието на акционери на Друштвото изгласа измени на Статутот на Друштвото, со кои бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото се зголеми од постоечките 5 на 7 члена, од кои 3 извршни членови, 3 неизвршни и 1 неизвршен и независен член. На ден 12.12.2017 година Сава Ре д.д. Љубљана потпиша договор за купување на 100% од акциите на НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Матичната куќа на САВА осигурување а.д. Скопје инвестира во развој на пензиското осигурување како дел од групациската стратегија.

2018	<p>Во март 2018 година, матичната куќа на Групација - Сава Ре д.д. ја доби согласноста од Македонската агенција за супервизија на капитално финансирано пензиско осигурување (МАПАС), како и сите останати одобрености од надлежните институции за аквизиција на компанијата НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со тоа се исполнети сите потребни услови за остварување на купопродажниот договор од 12 декември 2017 година.</p> <p>На 13 март 2018 година со купување на Македонска берза, Сава Ре д.д. Љубљана се стекна со 21200 акции, односно 100% од акционерскиот капитал во НЛБ Нов пензиски фонд АД Скопје. Со влегувањето на пазарот за пензиско осигурување во Република Македонија Сава Ре д.д. ја оствари својата стратегија за проширување на дејноста и зацврстување на својата позиција во Западен Балкан.</p> <p>Македонските членки на групацијата Сава Ре - Сава осигурување а.д. Скопје и Сава пензиско друштво а.д. Скопје склучија важен стратешки договор за соработка во делот на вршењето на работи на маркетинг на пензиски фондови во продажната мрежа на Сава осигурување а.д. Скопје.</p>
2019	<p>Во мај 2019 година Групацијата чија членка е САВА осигурување а.д. Скопје - брендот Сава Ре го замени со Sava Insurance Group на англиски јазик.</p> <p>На 53-тата седница на вонредно Собрание на акционери одржана на ден 03.01.2019 год. е донесена Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел воведување нова класа - осигурување на кредити.</p> <p>На Годишното Собрание на акционери на Друштвото 54-та седница одржана на ден 02.04.2019 година, Собранието донесе Одлука за измени на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Со овие измени на Статутот се врши промена односно зголемување на бројот на членови на Одборот на директори на Друштвото. Потоа, се усогласува Статутот со корпоративните барања на Групацијата во која Друштвото е членка. Во целиот текст на Статутот се вршат измени со цел поедноставување на содржината на Статутот на препорака на внатрешната ревизија на Друштвото, а во согласност со локалните законски и подзаконски прописи. Покрај наведеното, во целиот текст на Статутот се врши усогласување со Уставните амандмани со кои се изврши промена на Уставното име на државата.</p> <p>Исто така на 56-тата седница на вонредно Собрание на акционери на Друштвото, одржана на 27.12.2019 година, Собранието на Друштвото донесе Одлука за измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Овие измени и дополнувања на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје се изготвени со цел намалување на бројот на извршни членови на Одборот на директори од постоечките 3 (три) извршни членови на 2 (два) членови, со кое намалување вкупниот број на членови на Одборот на директори од постоечките 8 (осум) членови се намалува на 7 (седум) членови. Намалувањето на бројот на извршни членови е како резултат внатрешната кадровска политика.</p>
2020	<p>Во текот на 2020 година Друштвото успешно се справи со предизвиците на Корона кризата и ширењето на Корона вирусот, се прилагоди на нови дигитални начини на работење и го подобри развојот на дигиталните системи и ИТ решенија.</p> <p>Во 2020 година истече постојниот мандат на сите членови на Одборот на директори и истиот состав беше реизбран со нов четиригодишен мандат.</p>
2021	<p>Во текот на 2021 година Друштвото продолжи успешно да се справува со предизвиците на Корона кризата, нови регулаторни барања и продолжи да работи на нови дигитални начини на работење, развој на дигиталните системи и ИТ решенија.</p>
2022	<p>Одборот на директори на САВА осигурување а.д. Скопје на својата 20-та седница одржана на ден 21.03.2022 година, ја констатирал оставката на Генералниот директор и Извршен член на Одборот на директори г-динот Ило Ристовски кој функцијата ја вршеше до 31.03.2022 година. На истата седница Одборот на директори ја избра г-ѓата Мелита Гугуловска за Генерален директор и Извршен член на Одборот на директори која функцијата ќе ја врши почнувајќи од 01.04.2022 година.</p> <p>На Годишното Собрание на акционери на Друштвото 61-ва седница одржана на ден 21.04.2022 година, Собранието донесе Одлука за измени на Статутот на САВА осигурување, а.д. Скопје. Со овие измени на Статутот се врши промена односно намалување на бројот на извршни членови на Одборот на директори на Друштвото. По промените се намалува вкупниот број на членови на Одборот на директори од 7 (седум) на 6 (шест) членови, од кои се намалија извршните членови од дотогашните 2 (два) на 1 (еден) извршен член.</p>
2023	<p>Во 2023 година Друштвото одбележа 30 години јубилеј и својот јубилеј го одбележа со повеќе настани во текот на годината и една централна јубилејна прослава.</p> <p>Почнувајќи од 01.12.2023 година Друштвото го смени своето седиште на нова локација на ул. Железничка бр.41 во нови деловни простори во бизнис центар Ентерпрајз во Центар, Скопје.</p> <p>Со измени на Статутот на Друштвото од 16.11.2023 година Одборот на директори на Друштвото се зголеми за 1 (еден) нов извршен член, односно од постоечките вкупно 6 (шест) членови на 7 (седум) членови. Новиот извршен член на Одборот на директори и Извршен директор на Друштвото е г-дин Кристиан Лешков, избран од редовите на вработените во Друштвото кој пред изборот успешно ја вршеше функцијата Главен оперативен директор. Г-динот Кристиан Лешков доби согласност од Агенцијата за супервизија на осигурување и почна да ја врши функцијата почнувајќи од 25.12.2023 година. Тој ќе биде одговорен за подрачјата на Секторот за продажба и Самостојната служба за наплата.</p>

3.2. НАЈВАЖНИ НАСТАНИ ВО 2023 ГОДИНА

4. РАЗВОЈ ВО 2023 И ОЧЕКУВАН РАЗВОЈ ВО 2024

4.1. ВИЗИЈА, МИСИЈА И ВРЕДНОСТИ

МИСИЈА	 <ul style="list-style-type: none"> • Обезбедуваме континуитет во сигурноста, ги следиме во чекор сите новитети и потреби на осигурителниот пазар, се со цел поуспешно и поефикасно работење на Друштвото. 	 <ul style="list-style-type: none"> • Да бидеме осигурително друштво кое на домашниот пазар ќе го препознаваат како сериозен партнер кој нуди услуги со највисок квалитет и сигурност. 	 <ul style="list-style-type: none"> • Ние сме посветени кон клиентите, иновативни, професионални и етични, ние сме успешни во работењето, одговорни кон околината, ние имаме приврзани и задоволни вработени и заедно го градиме угледот на Друштвото.
---------------	--	--	--

4.2. ПРОФИЛ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. со седиште во Скопје е подредено друштво на Позаваровалница САВА д.д Љубљана, која има доминантно учество од 93,86% во неговиот акционерски капитал.

Име:	САВА осигурување, а.д. Скопје
Седиште:	Ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје
Телефон:	+389 (2) 5101 500
Телефакс:	+389 (2) 5101 502
Web страна:	www.sava.mk
Матичен број:	4778529
Основна дејност:	Неживотно осигурување
Година на основање:	1993
Основен капитал:	234.072.672 МКД (3.805.905 ЕУР)
Број на обични акции	18.326
Удел во капиталот:	Позаваровалница Сава, д. д. Љубљана: 93,86%
Органи на управување:	
Генерален директор:	Мелита Гугуловска
Извршен директор:	Кристиан Лешков

Одбор на директори:	
<i>Претседател:</i>	<i>Рок Мољк</i>
<i>Членови:</i>	<i>Милан Виршек</i>
	<i>Петер Скварча</i>
	<i>Ненад Јовановиќ</i>
	<i>Сашо Тоневски</i>
	<i>Мелита Гугуловска</i>
	<i>Кристиан Лешков</i>
Управувачка поврзаност:	<i>Подредено друштво</i>

4.3. ДЕЈНОСТ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување, а.д. Скопје обавува работи од дејноста на неживотно осигурување, со која обезбедува сигурност за клиентите, економска заштита на имотот, возилата и лицата од ризици и гарантира добро работење со капиталот.

Врз основа на Решение бр.18-23977/8-02 од 28.03.2003 година, Друштвото има дозвола за вршење на работи за осигурување во рамките на следните класи на осигурување:

- Осигурување од последици на несреќен случај-незгода;
- Здравствено осигурување кое не е покриено со задолжителното здравствено осигурување;
- Осигурување на моторни возила (каска);
- Осигурување на шински возила (каска);
- Осигурување на воздухоплови (каска);
- Осигурување на пловни објекти (каска);
- Осигурување на стоки во превоз (карга);
- Осигурување на имот од пожар и природни непогоди;
- Други осигурувања на имот;
- Осигурувања од одговорност од употреба на моторни возила;
- Осигурувања од одговорност од употреба на воздухоплови;
- Осигурувања од одговорност од употреба на пловни објекти;
- Општото осигурување од одговорност;
- Осигурување на кредити;
- Осигурување на гаранции;
- Осигурување од финансиски загуби;
- Осигурување на правна заштита;

- Осигурување на туристичка помош за лица кои се соочуваат со проблеми при патување.

Основната дејност на Друштвото е поврзана со:

- склучување и исполнување на договори за неживотно осигурување;
- склучување и исполнување на договори за соосигурување.

Работењето се одвива преку:

- Сектор за развој и преземање на ризици;
- Сектор за продажба;
- Сектор за штети;
- Сектор за финансии и сметководство;
- Сектор за општи и правни работи;
- Самостојна служба за внатрешна ревизија;
- Самостојна служба за наплата на побарувања;
- Самостојна служба за контролинг;
- Самостојна служба за актуарски работи,
- Самостојна служба за управување со ризици,
- Самостојна служба за ИТ,
- Самостојна служба Контакт центар и
- Самостојна служба за човечки ресурси.

Според обемот и видот на работата Секторите имаат оптимален капацитет за квалитетно извршување на работењето и располагаат со кадар кој има повеќегодишно искуство и знаење, потврдена стручност и компетентност за обавување на работите од областа на осигурувањето.

Стратешка определба на Друштвото е развој на своите вработени, подобрување на квалитетот и перформансите во осигурувањето и зголемување на учеството на осигурителниот пазар.

Делувањето на Друштвото е во согласност со принципите на корпоративното управување преку кое се изразува сигурност, доверба, транспарентност и рејтинг. Потврда за успешното работење се досегашните достигнувања на домашниот пазар и високата позиција во осигурителната дејност во државата.

4.4. ПОЗНАЧАЈНИ СЛУЧУВАЊА ЗА 2023 ГОДИНА

Во изминатата година Друштвото се соочи со бројни интерни и екстерни предизвици. Друштвото презеде голем број на мерки со цел неутрализирање на негативните ефекти, без притоа да се загрози стекнатата позиција на пазарот.

Во текот на 2023 година како позначајни случувања Друштвото би ги издвоило купопродажбата на Деловниот објект и реалокација на Дирекција во нов деловен објект. Со купопродажбата на Деловниот објект и одобриениот кредит од матичната компанија, Друштвото реализираше инвестициско вложување кое ќе биде предмет на наем во наредниот период.

Еднократен ефект кој беше значаен за работењето во 2023 година е Данокот на солидарност кој беше усвоен во месец Септември и кој имаше импликации на целокупното работење од причина што се третира како даночен признаен трошок.

Во изминатиот период големо значење се даде на рационализација на трошоците, како поле на кое може да се дејствува. За таа цел беа преземени одредени активности, континуирано следење на оперативните трошоци, реорганизација на продажната мрежа, затварање на подружници, рационализација на работните процеси во координација со одговорните лица, без притоа да се наруши ефикасноста и континуитетот на работењето.

Покрај сите случувања, Друштвото успеа да го одржи својот континуитет во работењето, реализирајќи раст на бруто полисираната премија од 17,2% во однос на 2022 и надминување на планираниот износ за 12,9%. Професионално и експедитивно се сервисираа барањата по штетни настани. Притоа, не се изостави фокусот кон клиентите, развивање на понудата, збогатување на комуникацијата и зголемување на клиентското задоволство. Се задржа целосната посветеност кон вработените, инвестирање во нивното знаење, компетенции и задоволство. Финално, 2023 годината ја завршуваме со позитивен финансиски резултат по одданочување во износ од 7.452.495 денари, што е показател за успешно справување со предизвиците со кои се соочивме и дополнителна мотивација за уште поуспешни идни периоди.

4.5. РАЗВОЈ ВО 2023

Со цел да ја задржиме стекнатата позиција и во услови на светска криза која во голема мера го забави стопанството и економскиот развој, поставивме стабилни односи, воведовме нови практики и брзо се вклопивме во новонастанатата ситуација. Притоа, и покрај многубројните промени во начините на работење, Друштвото одговори на сè поголемите барања на модерниот пазар и воедно го одржа волументот на работа и пласираше нови продукти.

Во текот на годината редовно беа разгледувани од страна на Одборот на директори извештаи за измени во правната регулатива во Република Северна Македонија, како и Извештаи за ревизија на

усогласеноста на Друштвото со прописите и се следеше остварувањето на препораките дадени од Службеникот за усогласеност со прописите (compliance officer). Беа усвојувани нови акти на деловна политика или се вршеше измена и дополнување на постоечките. Беа усвојувани нови интерни акти на Друштвото или се усогласуваа постоечките со измените во законската регулатива и со изменетите оперативни процедури.

Во своето работење перманентно ги следиме современите европски и светски трендови и воведуваме иновации во согласност со светските стандарди. Во фокусот на нашето работење и понатаму остануваат осигурениците, како и придонесот за развојот на економијата во земјата. Вложувањето во квалитетот, знаењето и вештините се компаративна предност и придобивка за клиентите/осигурениците, акционерите и вработените.

Друштвото во работењето се базира на следните вредности:

- Доверба и интегритет;
- Задоволство на клиентите;
- Продукти кои се формираат според потребите на клиентите;
- Грижа за угледот и напредокот на Друштвото;
- Користење на вкупните способности и капацитет, за развој и остварување на добри резултати во работењето;
- Задоволство и лојалност на вработените;
- Компетентност и одговорност во работењето;
- Транспарентност во работењето;
- Тимско и успешно работење.

4.6. ОЧЕКУВАН ИДЕН РАЗВОЈ ВО 2024

Како и во изминатите години и во 2024 година се планира развој на постоечките производи и воведување на нови производи кои ќе ја зајакнат конкурентската предност на компанијата, при што квалитетот на понуденото покритие и понатаму останува носечки елемент на развојот.

Квалитетот на услугите и потребите на осигурениците секогаш ќе бидат на прво место во работењето на Друштвото, притоа на нашите осигуреници ќе им обезбедиме најдобри услуги и целокупен сервис во поглед на водење на осигурувањето и ризикот.

Посветеноста кон вработените, континуираното вложување во нивните компетенции, знаења, поддржување на нивниот раст и развој и во идниот период ќе претставува клучен сегмент од кој веруваме дека произлегува квалитетот, стабилноста и растот на нашата компанија, воедно правејќи ја Сава осигурување посакувана средина за вработените, клиентите и соработниците.

Дејствувањето на Сава Осигурување во 2024 година е во насока на исполнување на поставените стратешки цели за периодот 2024-2028, кои се во склоп на остварување на главните приоритети на Групацијата Сава. Во нашиот фокус и понатаму се нашите клиенти и нашата цел е понуда на најсоодветен осигурителен прозивод и севкупно позитивно искуство, што во целост ќе одговори на нивните потреби, преференции и во крајна линија ќе доведе до задоволни осигуреници. Значајно внимание се посветува на дигитализацијата, на новите форми на работење кои ги наметнува новото време со кое постојано држиме чекор, притоа ги користиме сите предности што овие новитети ги нудат, што ни овозможува конкурентност на пазарот и ни дава можност да ние самиот го трасираме нашиот пат, притоа да наметнуваме нови трендови и очекувања од осигурителната дејност.

4.7. ОПИС НА ГЛАВНИТЕ ОПАСНОСТИ И НЕСИГУРНОСТИ СО КОИ СЕ СООЧУВАШЕ ДРУШТВОТО

Во 2023 година на македонскиот осигурителен пазар, кој се уште спаѓа во категоријата на неразвиени осигурителни пазари, се повеќе се чувствува силна конкуренција и борба на пазарот. Покрај силната конкуренција, САВА осигурување успешно се бори на пазарот, остварува континуитет во работењето и заклучно со четвртиот квартал на 2023 година го зазема четвртото место според вкупната бруто полисирана премија во Република Северна Македонија со 10,6% пазарно учество.

Очекуваме конкуренцијата и во наредниот период да биде силна, беспопштедна и поагресивна, поради што ќе биде неопходно да се инвестира многу повеќе во развојот, квалитетот и маркетингот.

Главни оперативни опасности со кои се соочивме во 2023 година:

- последиците од војната, енергетската криза;
- нелојална конкуренција;
- инфлација;
- ниска куповна моќ;

- мал финансиски пазар;
- низок степен на ликвидност на стопанските субјекти;
- општ тренд на намалување на премиските стапки, особено за учество на тендерите, кои ја кршат економската логика и рентабилноста на работењето;
- општ тренд на зголемување на просечната провизиска стапка на пазарот.

5. КОРПОРАТИВНО УПРАВУВАЊЕ

5.1. СТРЕТЕШКИ НАСОКИ НА ДРУШТВОТО

Во 2023 година активно се работеше на усовршување на дигитализацијата на процесите, воведување современи методи и организација на работењето, но истовремено и на подобрување на квалитетот на осигурувањето. Исто така, динамично се развиваше процесот на воспоставување на сигурни и доверливи односи со клиентите. Проектот за непосредно и системско поврзување со осигурениците и задоволување на нивните интереси, односно обликување на процесот на работење според потребите и интересите на клиентите, успешно се развива и останува важна задача и во идниот период.

И понатаму ќе се развиваат конкурентските предности на пазарот, ќе се вложува во квалитетот на понудите и во продажната мрежа. Во технологијата на работењето ќе се имплементираат нови современи методи на работење, но пред се ќе се вложува во знаењето, вештините и односите со вработените. На овој начин ќе обезбедиме сигурна иднина за нашите клиенти, акционери и вработени.

Квалитетот на услугите и потребите на осигурениците секогаш ќе бидат на прво место во работењето на Друштвото, притоа на нашите клиенти (осигуреници) ќе им обезбедиме најдобри услуги, целокупно сервисирање од аспект на управување со осигурувањето и ризикот, како клучни фактори кои го гарантираат идниот развој, притоа традицијата и високиот рејтинг, заедно со кадровската екипираност, се основа за натамошен успешен развој на САВА осигурување.

Долгорочни развојни цели на Друштвото:

- Постојан развој и раст на Друштвото како афирмирана осигурителна компанија, која е силно етаблирана на македонскиот пазар;
- Заштита на интересите на акционерите, осигурениците и на вработените, одржување и зголемување на стабилноста и финансиската моќ;
- Поефикасно и подинамично работење и целосна ориентираност кон корисниците и пазарот;
- Зголемување на квалитетот и на финансиската сила на Друштвото;
- Зголемување на довербата и рејтингот на Друштвото и подобрување на перформансите на Друштвото;
- Унапредување на работењето и развивање модел на корпоративно управување.

- Фокус кон клиентите (CRM)
  - Надоградба на контакт центарот / асистентскиот центар, проширување на НПС интервјуата во продажба, воспоставување на интегрирани датотеки за клиентите, користење на најдобрите маркетиншки стратегии на понуда, уредување на базите на податоци на клиенти;
- Развој на постоечките и воведување на нови канали на продажба
  - Унапредување на соработката со НЛБ Банка Скопје и потпишување на договор со помала банка, понатамошен развој на сопствената продажна мрежа преку дополнителни активности за „инкубаторот“;
- Развој на нови производи и услуги во осигурувањето
- Развој на нови и постоечките помошни услуги
  - Отварање на една нова техничка станица;
- Препознавање на пазарот и употреба на модерни пристапи и нови технологии за продажба
  - Дополнување на продукти на листата за online продажба и зголемување на активностите на социјалните мрежи;
- Развој на осигурување во соработка со технолошки, иновативни и специјални партнери
- Подобрување на продуктивноста и економичноста
  - Понатамошен развој на безхартиеното работење (Писарница) и web услуги (развој на API)
- Синергија со другите компании во осигурителната Групација Сава:
- Лиценцирање на продавачи за СПД производ: наша цел е лиценцирање на најмалку 50 продавачи за СПД производи – моментално имаме 40 лиценцирани продавачи, со поставување на индивидуален план по продавач и по продукт на СПД-во. Развој на заеднички call center.
- Пакет производ СО & СПД: Незгода + Здравствено осигурување + Пензиски производ. Формирани тимови за продажба во зависност од големината на клиентите.
- Заедничко вработување: за специјални сегменти на работењето како на пример Човечки ресурси, Актуарство, Усогласување со прописи, Набавки, да се оди со ангажман поделба на вработените, односно еден вработен да работи за двете друштва.

5.2. ИСПОЛНУВАЊЕ НА ДЕЛОВНИТЕ ЦЕЛИ

Забавениот глобален раст кој се должи на светската економска криза, ефектите од војната помеѓу Украина и Русија, енергетската криза, продолжи и во 2023 година. Друштвото успеа да одговори на сите предизвици и промени се со цел постигнување на зададените цели во своето работење.

Реализираната бруто премија во износ од 1.258.025.842 денари го надминува усвоениот план на Друштвото за 2023 година за 12,9%, додека во однос на минатата година реализиран е раст од 17,2%. Во однос на планот на бруто ликвидации имаме надминување за 16%, во однос на минатата година (+21%).

Главните активности беа насочени кон остварување на следните принципи во осигурителното работење:

- Квалитетни услуги кои ќе ги задоволат потребите на осигурениците;
- Постојана ликвидност во работењето;
- Задржување на постоечкиот обем на работа и зголемување на осигурителното портфолио со придобивање на нови осигуреници;
- Афирмирање на работењето, обезбедување поповолни услови на осигурување, работа според пазарните услови и постоечката конкуренција;
- Максимална сигурност во исплатата на штетите на осигурениците и нивна што пореална проценка, со цел заштита и задоволување на интересите на осигурениците;
- Зголемување на ангажираноста, професионалноста и лојалноста на вработените во вршењето на осигурителните услуги;
- Прилагодување на условите и тарифите во согласност со техничкиот резултат;
- Развивање и јакнење на софтверската поддршка;
- Одржување на финансиската стабилност и обезбедување на профит за акционерите и за Друштвото.

5.3. ОВЛАСТЕНИ РЕВИЗОРИ

Собранието на акционери на Друштвото на својата 64-та вонредна седница, одржана на ден 21.07.2023 година донесе Одлука, Друштвото за ревизиски, консалтинг и даночни услуги ДИЛОИТ ДОО Скопје да изврши ревизија на Годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото за деловната 2023 година. Врз основа на Одлуката, Друштвото побара и доби согласност од Агецијата за супервизија на осигурување за овластениот ревизор Друштвото за ревизиски, консалтинг и даночни услуги ДИЛОИТ ДОО Скопје да врши ревизија за деловната 2023 година.

5.4. МАТЕРИЈАЛНИ ФАКТОРИ НА РИЗИК

САВА осигурување ја креира политиката за управување со ризиците согласно прописите за управување со ризиците на Групацијата и според Законот за супервизија на осигурување, водејќи сметка за потребното ниво на обемот на капиталот, маргината на солвентноста, износот на техничките резерви, вредноста на средствата, вложувања и локализацијата на средствата кои ги покриваат техничките резерви.

Службата за управување со ризици ги идентификува, мери и проценува ризиците на кои е изложено Друштвото во своето работење, односно управува со истите така што се обезбедува трајно одржување на степенот на изложеност на ризици, без притоа да го загрози капиталот и работењето на

Друштвото. Воедно, обезбедува соодветна заштита на интересите на осигурениците, корисниците на осигурувањето, третите оштетени лица и другите доверители на Друштвото, во согласност со Законот, Политиката за управување со ризици и внатрешните акти на Друштвото.

Во 2023 година Друштвото продолжи да работи во услови предизвикани од светската инфлација и геополитички нестабилности на регионот на Европа и нестабилноста предизвикана од природни катастрофи на пазарот на осигурување и истите влијааа на работењето и оценувањето на ризиците. Во 2023 година започнатата геополитичка криза која беше предизвикана од војната во Украина и која го дестабилизираше пазарот и понудата и побарувачката на основните животни продукти, што се одрази и на целокупната потрошувачка во општеството се надополни со уште една војна и конфликт на Блискиот Исток, кој сепак немаше ценовни шокови како војната во Украина. Во доменот на локалните најголеми фактори кои што влијааа во зголемувањето на одредени ризици се нелојалната конкуренција и послабата куповна моќ на осигурениците предизвикана од почетокот на годината со нагорен раст на инфлацијата од претходната година, која со себе повлекува зголемување на каматни стапки од страна на Народната банка. Дополнително како предизвик се јавуваа и зголемените цени на сите енергенти кои влијаат на секојдневно функционирање на граѓаните и компаниите кое во текот на годината полека се стабилизираше. Навременото детектирање на сите овие ризици и областите кои имаа најголемо влијание за работењето на Друштвото допринесе за минимизирање на последиците и одржување на процесот на работа во границите на нормалното работење. Поради тоа и изложеноста на ризиците во Друштвото оваа година беше на исто ниво како од претходната година. Во процесот на оценување на ризиците секогаш беа вклучени и влијанијата на горенаведените фактори за зголемувањето или намалувањето на ризикот и мерките кои се преземаат за негово регулирање. Управувањето и оценувањето на ризиците во изминатиот период беше во согласност со измените на законската регулатива донесена од законодавецот и регулаторот (АСО).

Во директна корелација со падот на Бруто домашниот производ и инфлацијата, Друштвото предвиди оперативен ризик од пад во своето работење кој не се случи. Сите класи на осигурување почнаа да се продаваат исто како и пред Пандемијата и од аспект на продажба немаме намалено побарување на одредени класи на осигурување, како зелената карта, патничкото осигурување и транспортот и овие класи на осигурување се продаваа без ограничувања и беше забележан раст во целокупната премија во однос на претходната година. Доста забележително за 2023 година е инфлацијата на штети во класата на Каско осигурување поради енормниот раст на цените на делови за новите автомобили и инфлацијата во штети на ДПЗО осигурување поради зголемени трошоци на медицинските услуги. Во периодот кој следи не очекуваме на кој било начин да биде загрознена солвентноста на компанијата, стапката на солвентност на компанијата останува висока. Целокупната макроекономска и инфлацииска криза немаше голем импакт на пазарните ризици, но и минимален

импакт на ликвидносните ризици. Исто така, сметаме дека ликвидносниот ризик во компанијата е добро управуван и не очекуваме значително зголемување на овој ризик во следните 12 месеци, така што претпоставката за функционална компанија продолжува да важи. Нашата претпоставка се заснова на готовинскиот тек што се очекува од основната дејност и составот на инвестициското портфолио, што може да обезбеди доволна ликвидност за долг период на тешки услови.

Постојаните следења на состојбите и трендовите од страна на Управата доведоа до стабилно работење и брзи реакции и прилагодувања на новите ситуации.

Управата смета дека неизвесноста поврзана со инфлаторните и макроекономски предизвици остануваат присутни и во 2024 година, но со помал интензитет и целокупното работење ќе продолжи да се одвива во не' толку поволна економска ситуација предизвикана од зголемени трошоци и послаба куповна моќ на населението, но сепак се очекува раст на целокупната премија и стабилно работење на Друштвото.

Процедурите, инструкциите, постапките и дејствата со кои Друштвото управува со ризиците опфаќаат квалитативен и квантитативен начин на управување со истите.

Управувањето со ризиците е во согласност со прописите, правилата на структурата, добрите деловни обичаи и деловната етика.

Друштвото во своето работење е изложено на следните ризици:

- Ризик од неисполнување на обврски од договорени страни
- Ризик од осигурување
- Пазарен ризик
- Оперативен ризик
- Ликвидносен ризик
- Стратегиски ризик

Самостојната служба за управување со ризици заедно со Органот на управување на Друштвото преземаат мерки за отстранување на наведените ризици и со нив управуваат на следниов начин:

Ризик од осигурување - Друштвото ги елиминира и смалува ризиците на осигурување на тој начин што се прави адекватна процена на ризикот кој се превзема во осигурувањето. Воедно, Друштвото се грижи за адекватно одредување на премијата, како од аспект на висината, така и во однос на структурата.

САВА осигурување адекватно го утврдува и нивото на самопридржајот, при што вишокот на ризик над самопридржајот го пренесува во реосигурување. Друштвото настојува да избере оптимално реосигурување и при тоа многу се води сметка за рејтингот на реосигурувачот.

Исто така, Друштвото адекватно ги утврдува техничките резерви, при што, како и до сега, на овој ризик му се пристапува со големо внимание. Ова се обезбедува со употреба на прилагодени актуарски методи и анализи.

Пазарен ризик - При прилагодувањето, спрема барањата на корисниците на услугите од осигурувањето, Друштвото води сметка за нивната адекватност. Воедно, Друштвото се спротиставува на нелојалната конкуренција, во согласност со прописите, кои ја регулираат оваа област. САВА осигурување ги превзема сите можни мерки да обезбеди адекватно управување со имотот и обврските. При тоа, посебно се води сметка да се обезбеди адекватна заштита од промена на каматните стапки, промена на цената на хартиите од вредност, промена на цената на недвижностите и др.

Оперативен ризик - Друштвото перманентно ги проверува внатрешните процедури и прописи, со што се отстрануваат и намалуваат можностите за пропусти во работењето. Воедно, се настојува на добра организациска поставеност и систематизација на работните места.

Ликвидносен ризик - Друштвото перманентно ја следи солвентноста и ликвидноста на компанијата во работењето, соодветно управува со средствата и обврските. Врши правилна проценка, евидентирање, презентирање и транспарентност во објавување на вредноста на средствата, изворите на средства, како и приходите, расходите и резултатите од работење.

Ризик од неисполнување на обврски од договорните страни - Друштвото перманентно го следи ризикот од неисполнување на обврските - ризик дека издавачот на обврзници нема да е во можност во целост да ја подмири обврската, неисполнување на обврски по договори за реосигурување и др. Исто така континуирано се следи ризикот од намалување на кредитниот рејтинг на комингентите.

Стратегискиот ризик - Друштвото го контролира и управува на тој начин што врши следење и отстранување на можностите од појава на ризик од неочекуван пад на вредноста на компанијата како резултат на негативен ефект од менаџерска одлука, промени на бизнис средината како и промена во развојот на пазарната економија.

Постојниот информатички систем постојано се надградува и прилагодува спрема потребите на Друштвото.

5.5. ЗДЕЛКИ СО ЗАИНТЕРЕСИРАНА СТРАНА

Друштвото во 2022 година изврши избор на реосигурителна компанија со цел да обезбеди реосигурително покритие за деловната 2023 година при што ќе бидат склучени повеќе договори за реосигурување со Позаваровалница САВА д.д. кои се однесуваат на 2023 година со кои се врши реосигурување на ризиците на САВА осигурување кои се над максималното покритие на компанијата.

5.6. ГОЛЕМИ ЗДЕЛКИ

Во 2023 година Друштвото склучи голема зделка со продавач Друштво за производство, трговија, услуги и градежништво Адора Инженеринг ДООЕЛ Скопје, за купување на недвижен имот во Скопје.

5.7. ИЗМЕНИ ВО ОСНОВНАТА ГЛАВНИНА И ВО РЕЗУЛТАТИТЕ ЗА ИЗВЕШТАЈНИОТ ПЕРИОД

Во 2023 година не настанале промени во основната главнина на Друштвото, па соодветно на тоа немало никакво влијание од таков карактер на резултатите на Друштвото.

5.8. ПРОМЕНА ВО СОПСТВЕНИЧКАТА СТРУКТУРА

Во 2023 година нема промена во акционерската структура на САВА осигурување а.д. Скопје.

5.9. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ И СОПСТВЕНИЧКА СТРУКТУРА

На ден 31.12.2023 година акционерскиот капитал на САВА осигурување а.д. Скопје изнесува 3.805.905 ЕУР. Акционерскиот капитал на САВА осигурување е поделен на 18.326 обични акции со номинална вредност на 1 акција од 207,68 ЕУР. Една обична акција дава право на еден глас во Собранието на акционери на САВА осигурување, а.д. Скопје. Акционерите - сопственици на обични акции од САВА осигурување, а.д. Скопје ги имаат следниве права од акциите, и тоа:

1. Право на глас во Собранието на Друштвото,
2. Право на исплата на дел од добивката (дивиденда) и
3. Право на исплата на дел од остатокот на ликвидационата, односно стечајната маса на Друштвото.

Табела 5.9.1. Акционерска структура

Акционер	Број на акции	Номинална вредност на акциите (евр)	Структура %
Позаваровалница САВА Д.Д. Словенија, Љубљана	17.201	3.572.268	93,86%
Друштво за услуги МТ ДОО Штип – во стечај	920	191.064	5,02%
Крсте Таневски	135	28.037	0,74%
Премиум Инвест Дооел Увоз-Извоз Скопје	46	9.553	0,25%
Југотун АД Скопје	13	2.700	0,07%
Ѓорѓи Јованов	11	2.284	0,06%
ВКУПНО	18.326	3.805.905	100,0%

Членовите на Одборот на директори немаат сопственост на акции во акционерскиот капитал на САВА осигурување.

Табела 5.9.2. Учество на правни и физички лица во акционерската структура

Акционери	Број акции	% во сите издадени акции
Правни лица	18.180	99,2%
Физички лица	146	0,8%
Фондови	-	/
ВКУПНО	18.326	100,0%

Денес САВА осигурување е дел од групацијата на САВА осигурителна група која е една од најголемите осигурителни групации во Централна Европа. Привилегијата да се биде дел од ваква групација е многукратна. Покрај сигурноста која ја има клиентот, тука е и многугодишното искуство во осигурителната сфера, но и перспективата за воведување на нови развојни начини на продажба на нашиот осигурителен пазар.

Изминатите периоди не потсетија на комплексноста на управувањето со ризикот, што всушност е задача која што никогаш не е завршена. Исто така, се испостави дека глобализацијата сепак содржи позитивни и негативни импликации за речиси секоја економија и секоја компанија.

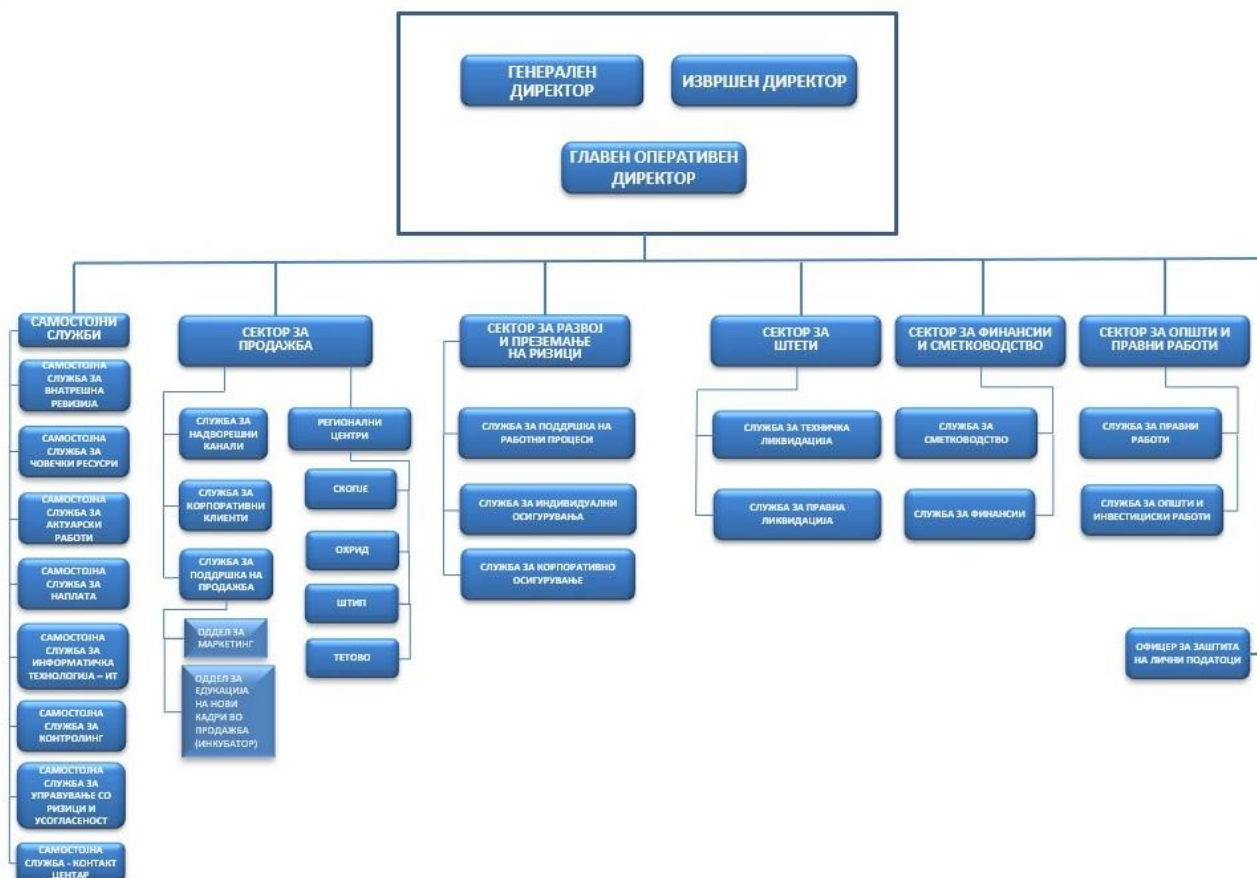
САВА осигурителната група ја задржа својата бонитетна оценка А со прогноза „стабилна“, според евалуацијата од компанијата S&P Global Ratings од септември 2023 година, и според AM Best со рејтинг А од септември 2023 година.

Слика 5.9.1. Групација Сава Ре

5.10. ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА

Слика 5.10.1. - Организациона структура

5.11. ПОДРУЖНИЦИ НА ДРУШТВОТО

САВА осигурување а.д. Скопје на крајот на 2023 година располага со 37 подружници низ Република Северна Македонија, и тоа со следниве локации:

1. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автокоманда*, со седиште во Скопје на ул.624 бр.1 Скопје
2. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Автобуска Станица*, со седиште во Скопје на ул.Никола Карев бр.20 Скопје
3. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Берово*, со седиште во Берово, на ул.23-ти Август бб Берово
4. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Битола*, со седиште во Битола, на ул.Борис Кидрич бр.8/1-1, Битола
5. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Велес*, со седиште во Велес, на ул.Владимир Назор бр.2 Велес
6. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Виница*, со седиште во Виница, на ул.Кирил и Методиј бр.23 Виница,

7. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Гевгелија*, со седиште во Гевгелија, на ул.Маршал Тито бр.55 Гевгелија
8. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Гостивар 1*, со седиште во Гостивар, на ул.Гоце Делчев бр.22 Гостивар
9. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Грација*, со седиште во Скопје, на ул.Максим Горки бр.19 Скопје
10. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Делчево*, со седиште во Делчево, на ул.Булевар Македонија бб Делчево
11. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Илинден*, со седиште во Скопје, на ул.Трница бр.1 Скопје
12. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Каменица*, со седиште во Каменица, на ул.Александар Македонски бр.11/2-1 Каменица
13. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Карпош*, со седиште во Скопје на ул.Булевар Партизански одреди бр.62/2-13 Скопје
14. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кавадарци 1*, со седиште во Кавадарци, на ул.Ц. Поп-Ристов бр. 7 1/1-1, Кавадарци
15. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кичево*, со седиште во Кичево на ул.бул.Ослободување бр.81 Кичево
16. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Кочани 1*, со седиште во Кочани на ул.29-ти Ноември бр.1-3 Кочани
17. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово*, со седиште во Куманово, на ул.Ленинова бр.2 лок.4 Куманово
18. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 1*, со седиште во Куманово, на ул.Козјачка бр.7, Куманово
19. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Куманово 2*, со седиште во Куманово, на ул. 11-ти Октомври бр.1/3 Куманово
20. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Неготино*, со седиште во Неготино, на ул.Јане Сандански бр.23, Неготино
21. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид*, со седиште во Охрид, на ул.Булевар Туристичка бр. 36а Охрид
22. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 1*, со седиште во Охрид, на ул.Јане Сандански бр.49, Охрид
23. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Охрид 2*, со седиште во Охрид на ул.15-ти Корпус бр.93, Охрид
24. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Прилеп*, со седиште во Прилеп, на ул.11-ти Октомври бр.80 Прилеп
25. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Пробиштип*, со седиште во Пробиштип, на ул.Миро Барага бр.1 Пробиштип
26. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Радовиш*, со седиште во Радовиш, на ул.Булевар Александар Македонски бб Радовиш
27. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Ресен*, со седиште во Ресен, на ул.29-ти Ноември бр.30/ГТЦ Ресен
28. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Свети Николе*, со седиште во Свети Николе, на ул.Кумановска бр.66 Св.Николе
29. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица*, со седиште во Струмица, на ул.24-ти Октомври бр.46 Струмица
30. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 2*, со седиште во Струмица, на ул.Климент Охридски бб Струмица
31. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Струмица 3*, со седиште во Струмица, на ул.Населено место без уличен систем бр.246 с. Турново Струмица

32. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово*, со седиште во Тетово, на ул.Јане Сандански бр.101 Тетово
33. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Тетово 1*, со седиште во Тетово, на ул.29-ти Ноември бр.108, Тетово
34. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Три Бисери Скопје*, со седиште во Скопје, на ул.Булевар Јане Сандански бр.7 ТЦ-Три Бисери Скопје
35. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Чаир*, со седиште во Скопје, на ул. Џон Кенеди бр.5/1-3, Скопје
36. САВА осигурување а.д. Скопје – *Подружница Чешиново-Облешево*, со седиште во Чешиново-Облешево на ул.Јоаким Крчовски бр.1 Облешево
37. САВА осигурување а.д. Скопје - *Подружница Штип*, со седиште во Штип на ул.Кеј Маршал Тито бб.

5.12. ПОДАТОЦИ ЗА ПРОДАЖНАТА МРЕЖА

САВА осигурување во Секторот продажба располага со добро развиена продажна мрежа на агенти, распоредени во 37 подружници на територија на Републиката.

Агентската мрежа во Скопје, ја базира својата продажна стратегија со акцент на физички лица и на мали и средни претпријатија, и тоа: осигурување на имот, возила, незгода и осигурување на имотот на вработените. Изградени се добри односи со осигурениците и во наредниот период не се очекуваат проблеми од аспект на продажбата, обнова на полиси и ширење на продажбата.

Продажбата се спроведува преку Секторот за продажба во Скопје, во подружниците во поголемите градови низ Републиката и продажните места - шалтери во помалите градови, и тоа со:

- 57 редовно вработени агенти;
- 64 надворешни агенти;
- 42 брокерски друштва;
- 2 деловни банки;
- 105 туристички агенции,
- 1 увозник на возила;
- 2 агенции за застапување во осигурување;
- и останати канали на продажба.

Агентите продолжија со добрата практика - еден вработен со еден клиент и можност за пружање целосна услуга од сите видови на осигурување. На вработените во Секторот за продажба овозможено им е целосно да се фокусираат на продажбата и на работата со клиентите. Нивните резултати програмски се евидентираат и врз основа на резултатите стимулативно се наградуваат.

Од овој начин на продажба има забележливи резултати и голем број на предности меѓу кои: унифицирано работење во сите центри на продажба - подружници, зголемен квалитет на услугата, брзо, квалитетно и навремено изготвување на понудите и пресметките по електронски пат, ефикасна контрола на изготвените полиси, зголемена контрола во наплатата на полисираната премија и пред се остварени добри односи со клиентите. Воспоставената деловна соработка е доста успешна и резултира со зголемен број на договори и полиси.

6. ОПИС НА СОСТОЈБАТА ВО СТОПАНСТВОТО

6.1. МАКРОЕКОНОМСКИ ДВИЖЕЊА ВО 2023 И ОЧЕКУВАЊА ВО 2024¹

Меѓународно економско окружување – Економската активност во светот засега е отпорна, но сè повеќе се чувствуваат ефектите од заострените глобални финансиски услови, слабиот раст на глобалната трговија и влошената доверба на деловните субјекти и на домаќинствата врз растот. Во еврозоната, којашто е наш најзначаен трговски партнер, економската активност стагнира во третото тримесечје од 2023 година на годишна основа, по растот од 0,6% во претходното тримесечје, што произлегува од падот на бруто-инвестициите и потрошувачката на домаќинствата. Инфлацијата на глобално ниво забави и во четвртото тримесечје од 2023 година, при поумерени притисоци од базичната инфлација. Ценовните притисоци предизвикани од домашни фактори, главно од растот на платите и профитите, постојат во повеќето напредни економии и поради нив инфлацијата може да се задржи над целното ниво на централните банки подолг период. На светските берзи, во четвртиот квартал цените на примарните производи имаа дивергентни движења, односно цената на нафтата забележа пад, а цените на неенергетските производи се зголемија. Во проекциите на Светската банка од јануари 2024 година се предвидува забавување на глобалниот економски раст и во 2024 година, по што се очекува негово умерено забрзување. Ризиците во однос на проектираниот глобален раст се главно надолни. Конфликтот на Блискиот Исток ги зголеми геополитичките ризици и ја зголеми

¹ Преземено од Квартален извештај_февруари 2024 на НБРМ

(https://www.nbrm.mk/content/MPI%20publikacii/Istrazuvanje_Kvartalen_izvestaj_fevruari_2024.pdf)

неизвесноста во однос на цените на примарните производи на меѓународниот пазар, со потенцијални негативни влијанија врз глобалниот економски раст и инфлацијата.

Во јануарските проекции на Светската банка, растот на глобалната економија за 2023 година е проценет на 2,6%, а за 2024 година е проектиран раст од 2,4%, што претставува забавување на растот трета година по ред и е одраз на ефектите од досегашното затегнување на монетарната политика на глобално ниво заради справувањето со инфлациските притисоци, заострените кредитни услови и анемичната глобална трговија и инвестиции. Во 2025 година, се предвидува умерено зајакнување на глобалниот економски раст, проектиран на 2,7%, во услови на очекувано натамошно забавување на инфлацијата, намалување на каматните стапки и засилување на растот на глобалната трговија.

Во еврозоната, којашто е наш најзначаен трговски партнер, економската активност стагнира во третото тримесечје од 2023 година на годишна основа (раст од 0,6% во претходното тримесечје), што претставува надолна патека на економскиот раст во изминатите година и половина.

Во четвртото тримесечје од 2023 година, вредноста на САД-доларот во однос на еврото забележа зголемување од 1,2% во однос на третото тримесечје, што главно е одраз на поповолните тенденции на американската економија, како и на повисоките каматни стапки во САД. Гледано на годишна основа, САД-доларот бележи депрецијација од 5,2%, изнесувајќи 0,93 евра, во просек, во овој период. Цените на примарните производи на светските берзи во четвртото тримесечје од 2023 година бележат дивергентни движења. Така, просечната цена на нафтата во овој период се намали на 77,1 евро за барел, со што е пониска за 2,5% во однос на третото тримесечје, односно за 11,5% на годишна основа. Надолната патека на цената на нафтата е поттикната од намалената побарувачка во напредните економии, и покрај одлуката за продолжување на периодот на намалена понуда на ОПЕК+ до крајот на годината и ризиците поврзани со снабдувањето поради конфликтот на Блискиот Исток. Од друга страна, цените на неенергетските примарни производи⁴ (изразени во евра) забележаа раст од 3,0% во однос на третото тримесечје. Гледано по групи производи, индексите на цените на основните метали⁵ и на храната⁶ забележаа раст од 5,0% и 1,7%, соодветно.

Македонска економија - Глобалната економија и натаму се соочува со предизвиците на инфлацијата и ниските изгледи за раст. Се предвидува дека глобалната економска активност ќе забави и во 2024 година, што е трета година по ред, додека, пак, за 2025 година се очекува само незначително забрзување на растот.

Најновите показатели од домашната економија упатуваат на макроекономска слика којашто главно соодветствува со октомвриските оценки. Имено, реалниот БДП во третиот квартал бележи

годишен раст од 1,2% и ова остварување е во согласност со октомврскиот циклус проекции (раст од 1,1%).

Последните макроекономски показатели упатуваат дека остварувањата во клучните сегменти од економијата се главно во согласност со очекувањата. Домашната инфлација забавува, под влијание на значително намалени притисоци од прехранбената и енергетската компонента, при надолни движења на цените на светските пазари, но и под влијание на мерките на монетарната политика коишто делуваат врз побарувачката. Домашната економска активност засега се движи во согласност со октомврските оценки за забавен раст на БДП во 2023 година, при послаба странска побарувачка. Банките и натаму обезбедуваат кредитна поддршка за домашната економија, но поумерено и малку под очекувањата. Надворешната позиција на економијата е поволна и овозможува раст на девизните резерви, коишто и натаму се во сигурната зона. Сепак, условите за водење на монетарната политика и натаму се неизвесни, а ризици за светската и домашната економија на краток и на среден рок и натаму има.

Вработеност и плати – Пазарот на труд во третиот квартал од 2023 година и натаму бележи позитивни придвижувања на квартална основа. Така, бројот на вработени лица се зголеми за 0,4%, а истовремено бројот на невработени лица се намали за 1,7%. Ваквите движења придонесоа за мало нагорно придвижување на стапката на вработеност, којашто достигна 45,7% при истовремено натамошно намалување на стапката на невработеност, којашто се сведе на 12,8%. Во согласност со анкетните истражувања, оптимизмот кај раководителите на претпријатијата во поглед на новите вработувања во четвртиот квартал од 2023 година е засилен, во споредба со согледувањата искажани за претходниот квартал. Во однос на цената на трудот, платите во третиот квартал од 2023 година и натаму растат со слична динамика.

Просечните исплатени нето и бруто-плати во третиот квартал забележаа годишен раст од 14,9% и 15,2%, соодветно (во претходниот квартал раст од 15,1% и 15,4%, соодветно). За растот на платите придонесува и опстојувањето на одредени структурни фактори, како што е недостатокот на работна сила во одредени сегменти на пазарот на труд. Анализирани по дејности, годишен раст на платите е забележан кај сите економски дејности, а посебно кај дејностите: „јавна управа и одбрана“, „административни и помошни услужни дејности“, „образование“, „градежништво“, „снабдување со електрична енергија, гас, пареа и климатизација“, како и дејностите поврзани со „преработувачката индустрија“. Во услови на значително забавување на растот на потрошувачките цени, од 11,2% на 7,7%,

реалните нето и бруто-плати во третиот квартал бележат раст за 6,6% и 6,9%, соодветно, на годишна основа, што претставува забрзување, во споредба со растот во претходниот квартал. Во октомври 2023 година, годишниот раст на номиналната просечна нетоплата изнесува 17,3%, додека реалната нетоплата бележи зголемување од 13,3%.

Инфлација - Во четвртиот квартал од 2023 година годишната стапка на инфлација дополнително забави и се сведе на 3,4%. Овие поместувања кај домашните цени се резултат на придвижувањето кај сите три главни категории, но во најголем обем кај храната, имајќи ја предвид и високата споредбена основа. Во текот на овој квартал, цените на основните прехранбени производи, како и цените на енергентите на меѓународниот пазар се движее главно во надолна насока, а беа во примена и домашни краткорочни мерки за намалување и замрзнување на цените на дел од прехранбените производи во трговијата на мало. За целата 2023 година, просечната годишна стапка на инфлација е во согласност со очекувањата и изнесува 9,4%. Во поглед на факторите коишто би влијаеле врз идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, во четвртиот квартал се абележува натамошен пад на цените на домашните производители на индустриски производи и натамошно забавување на странската увезена инфлација. Во однос на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари очекуваат нејзино натамошно забавување, слично со проектираната динамика на инфлацијата на Народната банка и меѓународните институции.

Биланс на плаќања - Во третото тримесечје од 2023 година, тековната сметка забележа суфицит од 1,8% од БДП39, што е едно од повисоките нивоа вообичаено забележани во овој период од годината. Споредено со истиот период од претходната година, суфицитот во тековната сметка е поголем за 1 п.п. од БДП, што во целост произлегува од понискиот дефицит во стоковната размена (за 2,3 п.п. од БДП), при поволни движења и кај енергетската и кај неенергетската компонента. Остварувањата кај останатите компоненти на тековната сметка се малку понеповолни во споредба со истиот период од минатата година. Финансиската сметка во третото тримесечје забележа одливи на нето-основа, како резултат на остварените нето-одливи кај портфолио-инвестициите поради раздолжувањето на државата, како и кај валутите и депозитите. Девизните резерви во овој период и натаму се во сигурната зона.

Монетарна политика - Во текот на четвртиот квартал од 2023 година, Народната банка не направи дополнителни промени во поставеноста на монетарната политика, при што основната каматна стапка беше задржана на нивото од 6,3%, соодветно на условите во економијата. Врз основа на согледувањата за инфлацијата и ризиците, Европската централна банка во последниот квартал од годината исто така ги задржа основните каматни стапки на истото ниво. Девизните резерви и во четвртиот квартал од 2023 година се задржаа на соодветно ниво и во сигурната зона, а депозитната база на банките забележа солидна годишна стапка на раст. Сепак, условите за водење на монетарната политика и натаму се неизвесни. Во текот на четвртиот квартал од 2023 година, Народната банка ја задржа основната каматна стапка на нивото од 6,3%.

Движења на финансиските пазари – Каматната стапка на меѓубанкарскиот пазар на депозити во четвртиот квартал од 2023 година се зголеми за 0,5 п.п. на квартално ниво и во просек изнесуваше 4,2%. Исто така, сите просечни котации на СКИБОР забележаа мало нагорно придвижување. На примарниот пазар на државни хартии од вредност, новите емисии беа главно на подолги рокови, додека на секундарниот пазар на хартии од вредност се тргуваше со државни хартии од вредност и со благајнички записи. На Македонската берза, берзанскиот промет се зголеми за 43,4% во однос на претходниот квартал, додека вредноста на МБИ-10 забележа квартално зголемување за 5,4%. На регионалните берзи, индексите забележаа умерен раст, во просек од 5,8% на квартална основа. На меѓународните финансиски пазари, индексите на променливост на пазарите на обврзници и акции, односно индексите МОВЕ и ВИКС забележаа нагорна промена, што укажува на зголемување на неизвесноста и променливоста на пазарите.

Јавни финансии – По значителниот дефицит во вториот квартал и силниот раст на трошоците поврзани со почнувањето на проектните активности за патните коридори, движењата во буџетот во третиот квартал од 2023 година беа поумерени. Така, растот на приходите во буџетот од 6,5% на годишно ниво беше проследен со поумерен годишен раст на буџетските расходи од 3,4%, со што буџетскиот дефицит се сведе на 0,5% од БДП (0,7% од БДП во истиот квартал од минатата година). Во периодот јануари – ноември 2023 година, буџетскиот дефицит изнесува 3,3% од БДП, што претставува околу 66,6% од планираниот за 2023 година и во целост е финансиран преку задолжување на државата на домашниот пазар, како и од депозитите на државата кај Народната банка, при мало нетораздолжување кон странство. Вкупниот јавен долг на крајот на третиот квартал на 2023 година изнесува 56,8% од БДП.

Табела 6.1.1. – Макроекономски индикатори

	2019	2020	2021	2022	2023
БДП реална стапка на раст (во %)	3,9%	-4,7%	4,5%	2,2%	2,3%
БДП (во милиони денари)	692.683	669.280	729.445	803.141	894.686
БДП (во милиони евра)	11.262	10.852	11.836	13.033	14.519
Стапка на невработеност (просек, во %)	17,10%	16,60%	15,70%	14,4%	12,8%
Инфлација (просек, во%)	0,80%	1,20%	3,20%	14,20%	9,20%
Население (милиони)	2,1	2,1	2,1	1,9	1,8
БДП/жител (во евра)	5.423	5.236	6.443	7.115	8.066
Осигурителна премија (во милиони евра)	172,1	163,2	189	208	225
- раст/пад осигурителна премија	6,60%	-5,17%	15,81%	10,05%	8,08%
<i>Осигурителна премија - неживот (во милиони евра)</i>	<i>142,3</i>	<i>135</i>	<i>156,5</i>	<i>171</i>	<i>193</i>
- раст/пад осигурителна премија - неживот	6,00%	-5,10%	15,93%	9,27%	12,75%
<i>Осигурителна премија - живот (во милиони евра)</i>	<i>29,8</i>	<i>28,2</i>	<i>32,5</i>	<i>37</i>	<i>32</i>
- раст/пад осигурителна премија - живот	9,60%	-5,30%	15,25%	13,85%	-13,51%
Премија/жител (во евра)	82	78,5	90,9	109,47	124,89
<i>Премија/жител (во евра) неживот</i>	<i>67,8</i>	<i>64,9</i>	<i>75,3</i>	<i>90,0</i>	<i>107,1</i>
<i>Премија/жител (во евра) живот</i>	<i>14,2</i>	<i>13,6</i>	<i>15,6</i>	<i>19,5</i>	<i>17,8</i>
Премија/БДП (во %)	1,50%	1,50%	1,60%	1,60%	1,55%
<i>Премија/БДП (во%) неживот</i>	<i>1,30%</i>	<i>1,20%</i>	<i>1,30%</i>	<i>1,31%</i>	<i>1,33%</i>
<i>Премија/БДП (во%) живот</i>	<i>0,30%</i>	<i>0,30%</i>	<i>0,30%</i>	<i>0,28%</i>	<i>0,22%</i>
Просечна месечна нето плата (во евра)	419	447	473	559	591
Среден курс MKD/EUR)	61,51	61,67	61,63	61,62	61,62

*Податоците се проекции на Министерството за финансии и НБРМ (со исклучок на делот за Осигурителна премија).

*Податоците се во номинални вредности.

6.2. ОСИГУРИТЕЛЕН ПАЗАР²

Пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија во последните неколку години бележи тренд на пораст, раст на бруто полисираната премија и бројот на вработени. Овој тренд се должеше пред сè на зголемената понуда на нови продукти, подобрување на продажната услуга на друштвата за осигурување од една страна и зголемената свесност на физичките и правни лица за потребата од осигурување од друга страна. Трендот на раст продолжува и во 2023 година.

На пазарот на осигурување активно работат 17 друштва за осигурување, од кои 11 друштва вршат работи на неживотно осигурување, додека останатите 6 друштва за осигурување работат на осигурување на живот.

На пазарот на осигурување делуваат 44 осигурително брокерски друштва, 10 друштва за застапување во осигурување и 7 деловни банки кои делуваат како застапници во осигурување. Законот за супервизија на осигурување, Законот за задолжително осигурување во сообраќајот и Законот за доброволно здравствено осигурување се основна законска рамка која ги регулира условите и начинот

² Податоци превземени од извештаи од АСО на РСМ

на вршење работи на осигурување и реосигурување, начинот и условите на вршење работи на посредување во осигурувањето и спроведувањето супервизија врз работењето на друштвата за осигурување, осигурително брокерските друштва и друштвата за застапување во осигурување.

Табела 6.2.1: Удел на осигурителните компании во вкупната премија на пазарот на осигурување во Р. Северна Македонија

Во 000мкд

Осигурителна компанија - неживот	2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1 Триглав	1.517.840	1.472.639	-45.201	-3,0%	14,4%	12,4%
2 Еуролинк	1.125.323	1.339.085	213.762	19,0%	10,7%	11,3%
3 Уника	1.141.732	1.305.648	163.916	14,4%	10,9%	11,0%
4 Сава	1.072.971	1.258.028	185.057	17,2%	10,2%	10,6%
5 Винер	982.855	1.159.866	177.011	18,0%	9,4%	9,8%
6 Македонија	997.352	1.157.269	159.917	16,0%	9,5%	9,8%
7 Кроација	943.304	1.092.107	148.803	15,8%	9,0%	9,2%
8 Евроинс	957.076	975.627	18.551	1,9%	9,1%	8,2%
9 Осиг.полиса	718.675	797.574	78.899	11,0%	6,8%	6,7%
10 Халк	692.676	770.795	78.119	11,3%	6,6%	6,5%
11 Граве	359.125	527.827	168.702	47,0%	3,4%	4,5%
Вкупно неживот	10.508.929	11.856.465	1.347.536	12,8%	82,2%	82,7%

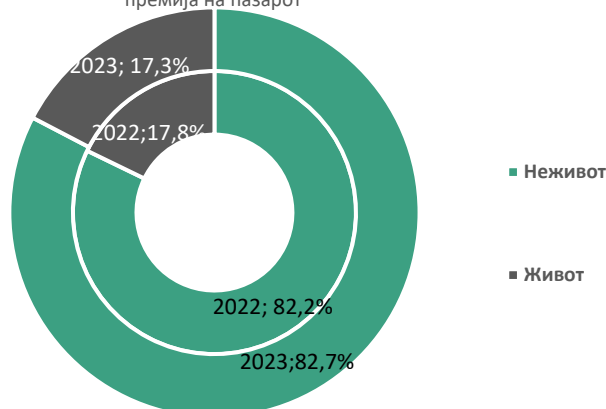

Осигурителна компанија - живот	2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1 Кроација	719.735	732.339	12.604	1,8%	31,6%	29,4%
2 Граве	504.280	505.169	889	0,2%	22,2%	20,3%
3 Винер	399.652	493.075	93.423	23,4%	17,6%	19,8%
4 Триглав	367.434	450.391	82.957	22,6%	16,1%	18,1%
5 Уника	285.401	307.157	21.756	7,6%	12,5%	12,3%
6 Прва Живот		94	94	#DIV/0!	0,0%	0,0%
Вкупно живот	2.276.502	2.488.225	211.723	9,3%	17,8%	17,3%
ВКУПНО ПАЗАР	12.785.431	14.344.690	1.559.259	12,2%	100,0%	100,0%

Извор: АСО, Податоци за 2022 и 2023 година

График 6.2.1- Структура на премијата на пазарот за 2022 и 2023 година

Учество на неживотна и животна осигурителна премија во вкупна премија на пазарот

Во текот на 2023 година, на осигурителниот пазар во Р.Северна Македонија е остварена бруто полисираната премија во вкупен износ од 14,34 милијарди денари (2022: 12,79 милијарди денари), што претставува пораст од 12,2% во однос на БПП остварена во истиот период 2022 година.

Позитивен тренд е забележан кај животното и неживотното осигурување. Во делот за неживотно осигурување, остварена е БПП во износ од 11,86 милијарди денари (2022: 10,51 милијарди денари) и бележи пораст од 12,8% во однос на истиот период минатата година или истата претставува 82,7% од вкупната БПП на осигурителниот сектор. Во делот на осигурување на живот остварена е БПП во износ од 2,49 милијарди денари (2022: 2,28 милијарди денари), односно зголемување од 9,3% во однос на минатата година. Учеството на бруто полисираната премија во делот за животно осигурување во вкупната БПП на осигурителниот сектор е 17,3%, што е намалување во однос на учеството во 2022 за 0,5п.п.

На осигурителниот пазар во Северна Македонија ниту едно друштво не го поминува прагот од над 20,0% учество на пазарот. Во период 01.01.2023-31.12.2023 година, САВА осигурување а.д. Скопје учествува со 10,6% во вкупната бруто полисирана премија на пазарот. САВА осигурување а.д. Скопје во истиот период има остварено бруто полисирана премија во износ од 1,258 милијарда денари (2022: 1,072 милијарди денари) односно оствари пораст од 17,2% во однос на истиот период во 2022 година.

Бруто ликвидирани штети заклучно со 31.12.2023 година на пазарот изнесуваат 5,82 милијарди денари и во споредба со 2022 година бруто ликвидирани штети бележат пораст од 13,9% (2022: 5,11 милијарди денари). Притоа, друштвата за неживотно осигурување ликвидирале 4,97 милијарди денари и во споредба со 2022 година бруто исплатените штети бележат пораст од 12,7% (2022: 4,41 милијарди денари), Друштвата за осигурување на живот исплатиле 856,9 милиони денари и во споредба со 2022 година е забележан пораст од 21,5% (2022: 705,2 милиони денари).

Табела 6.2.2. – Бруто ликвидирани штети на пазарот на осигурување на РСМ, во 000 мкд

Осигурителна компанија - неживот		2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1	Триглав	638.150	596.628	-41.522	-6,5%	14,5%	12,0%
2	Кроациа неживот	486.002	582.648	96.646	19,9%	11,0%	11,7%
3	Сава	465.362	561.015	95.653	20,6%	10,6%	11,3%
4	Македонија	403.972	497.416	93.444	23,1%	9,2%	10,0%
5	Уника	409.489	485.128	75.639	18,5%	9,3%	9,8%
6	Винер	364.464	454.457	89.993	24,7%	8,3%	9,2%
7	Еуролинк	373.267	441.938	68.671	18,4%	8,5%	8,9%
8	Халк	477.499	393.958	-83.541	-17,5%	10,8%	7,9%
9	Граве	117.870	349.752	231.882	196,7%	2,7%	7,0%
10	Евроинс	404.186	343.616	-60.570	-15,0%	9,2%	6,9%
11	Осигурителна полиса	267.491	259.315	-8.176	-3,1%	6,1%	5,2%
Вкупно неживот		4.407.752	4.965.871	558.119	12,7%	86,2%	85,3%
Осигурителна компанија - живот		2022	2023	2023-2022	% пад/пораст	Пазарен удел 2022	Пазарен удел 2023
1	Кроација	310.299	356.663	46.364	14,9%	44,0%	41,6%
2	Граве	176.918	233.701	56.783	32,1%	25,1%	27,3%
3	Винер	102.594	113.832	11.238	11,0%	14,5%	13,3%
4	Триглав	63.734	104.065	40.331	63,3%	9,0%	12,1%
5	Уника	51.711	48.680	-3.031	-5,9%	7,3%	5,7%
6	Прва Живот					0,0%	0,0%
Вкупно живот		705.256	856.941	151.685	21,5%	13,8%	14,7%
ВКУПНО ПАЗАР		5.113.008	5.822.812	709.804	13,9%	100,0%	100,0%

IV. АНАЛИЗА НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

---

1. КЛУЧНИТЕ ИНДИКАТОРИ НА РАБОТЕЊЕТО НА ДРУШТВОТО

1.1. НАЈВАЖНИ ФИНАНСИСКИ ПОКАЗАТЕЛИ ЗА 2023 ГОДИНА

Табела 1.1.1. - Финансиски показатели за 2023 година

САВА Осигурување а.д. Скопје	1.1.31.12.2022	1.1.31.12.2023	План 1.1-31.12.2023	2023 - 2022	2023 - П2023	2023/2022	2023 & П2023
Пресметана осигурителна полисирана премија	1.072.970.822	1.258.025.842	1.114.122.484	185.055.019	143.903.357	17,2%	12,9%
Чисти приходи од премија	922.215.581	1.054.593.819	984.643.221	132.378.239	69.950.598	14,4%	7,1%
Пресметани ликвидирани штети	455.707.110	551.522.032	473.641.206	95.814.922	77.880.826	21,0%	16,4%
Чисти расходи за штети	442.706.163	536.406.972	466.278.807	93.700.810	70.128.166	21,2%	15,0%
Бруто трошоци за работењето	430.178.400	464.916.876	421.302.945	34.738.476	43.613.931	8,1%	10,4%
Едноставен штетен количник	42,5%	43,8%	42,5%	1,4%	1,3%	3,2%	3,1%
Бруто меродавен коефициент	51,8%	49,8%	47,3%	-2,0%	2,5%	-3,9%	5,3%
Нето меродавен коефициент	48,0%	51,5%	47,7%	3,5%	3,8%	7,3%	8,0%
Бруто трошковен коефициент	40,7%	37,6%	37,9%	-3,1%	-0,4%	-7,7%	-1,0%
Нето трошковен коефициент	45,5%	42,6%	41,8%	-2,9%	0,8%	-6,4%	1,9%
Нето комбиниран коефициент S&P	91,5%	101,7%	93,9%	10,2%	7,8%	11,1%	8,3%
% на трошоци за стекнување во бруто полисирана премија	29,2%	27,4%	28,8%	-1,8%	-1,4%	-6,3%	-4,8%
% на останати трошоци во премија	11,4%	10,2%	9,1%	-1,3%	1,0%	-11,3%	11,3%
% на нето премија во бруто полисирана премија	85,9%	83,8%	88,4%	-2,1%	-4,5%	-2,5%	-5,1%
Ретенција на расходите за штети (меродавен показател)	84,2%	92,5%	90,9%	8,3%	1,6%	9,8%	1,7%
Осигурително-технички резултат	29.648.051	-17.291.054	33.832.042	-46.939.105	-51.123.096	-158,3%	-151,1%
Резултат од финансиски пласмани	21.086.976	28.134.217	24.149.564	7.047.240	3.984.652	33,4%	16,5%
Резултат останато	62.047.037	-1.672.152	32.038.112	-63.719.190	-33.710.264	-102,7%	-105,2%
Резултат пред одданочување	112.782.064	9.171.010	90.019.718	-103.611.054	-80.848.708	-91,9%	-89,8%
Резултат по одданочување	100.754.309	7.452.494	79.847.490	-93.301.815	-72.394.996	-92,6%	-90,7%
Нето осигурително-технички резервации	928.916.362	1.009.832.524	971.147.678	80.916.162	38.684.846	8,7%	4,0%
Актива	1.633.685.390	1.823.785.555	1.758.520.333	190.100.165	65.265.222	11,6%	3,7%
Капитал	483.137.131	473.234.762	510.226.229	-9.902.370	-36.991.467	-2,0%	-7,3%
ROA	6,5%	0,4%	4,7%	-6,1%	-4,3%	-93,4%	-90,8%
ROE	22,6%	1,6%	16,1%	-21,0%	-14,5%	-93,1%	-90,3%
ROR	9,3%	0,7%	7,4%	-8,7%	-6,8%	-92,9%	-91,0%
Бруто осигурително-технички резервации	1.012.357.214	1.126.618.433	1.061.539.191	114.261.219	65.079.242	11,3%	6,1%
Инвестиционо портфолио	1.088.912.731	1.321.008.475	1.165.165.539	232.095.743	155.842.936	21,3%	13,4%
Вработени	218,36	206,61	235,11	-11,755	-28,505	-5,4%	-12,1%
Полисирана премија по вработен	4.913.770	6.089.039	4.738.729	1.175.269	1.350.310	23,9%	28,5%

*Податоците се во согласност со известувањето спрема матичната компанија Сава Ре Љубљана

2. ПРЕМИЈА

2.1. БРОЈ НА СКЛУЧЕНИ ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година САВА осигурување склучи 401.988 полиси, што претставува зголемување на бројот на полиси за 54.739 или пораст за 15,8% во однос на 2022 година кога беа склучени 347.249 полиси. И покрај глобалниот предизвик од инфлацијата која започна во 2022 година, постепената економска стабилизација помогна Друштвото да одржи позитивна насока на продукцијата во 2023 година. Ковид пандемијата која беше присутна во претходниот период имаше посебен одраз во зголемување на склучени договори кај Здравственото осигурување и Осигурување на туристичка помош и во 2023 година.

Табела бр.2.1.1. - Број на склучени договори за осигурување

Класи на осигурување	Број на склучени договори за осигурување		Индекс 2023/2022	Разлика помеѓу 2023 & 2022
	2022	2023		
01 Осигурување од незгода	127.943	145.308	113,6	17.365
02 Здравствено осигурување	15.949	25.956	162,7	10.007
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	7.995	8.317	104,0	322
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	23	24	104,3	1
07 Осигурување на стока превоз (карго)	155	137	88,4	-18
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	9.453	9.854	104,2	401
09 Останати осигурувања на имот	43.454	47.507	109,3	4.053
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	82.167	86.180	104,9	4.013
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	280	255	91,1	-25
13 Општо осигурување од одговорност	560	625	111,6	65
14 Кредити	30	37	123,3	7
15 Гаранциско осигурување	2	1	50,0	-1
16 Финансиски штети	190	250	131,6	60
18 Осигурување на туристичка помош	59.048	77.537	131,3	18.489
Вкупно	347.249	401.988	115,8	54.739

Графикон бр.2.1.1. Број на склучени договори за осигурување

Графикон бр.2.1.2. Структура на број на склучени договори за Осигурување

Друштвото успеа, преку сопствената продажна мрежа, да обезбеди диверзифицирано портфолио и органски раст на премијата кај најголем дел од своите продукти. Зголемување на бројот на склучени осигурувања бележат сите класи на осигурување.

Напорите за зголемување на обемот на работа, Друштвото ќе ги негува и во иднина и ќе се стреми кон градење на портфолио со дисперзиран ризик и квалитетни осигурувања.

ПОЛИСИРАНА ПРЕМИЈА

2.1.1 Бруто полисирана премија по класи на осигурување

Во 2023 година САВА Осигурување реализираше бруто премија во износ од 1.258.025.842 денари која претставува раст во однос на минатата година од 185.055.019 денари или 17,2% во однос на полисираната премија во 2022 година од 1.072.970.822 денари. Годишниот план на премија е надминат за 12,9%, односно реализираната премија е поголема од планираната за 143.903.357 денари.

Табела бр.2.2.1. – Бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премија			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	80.665.549	85.685.918	82.163.291	106,2	104,3	5.020.369	3.522.627
02 Здравствено осигурување	61.036.593	101.918.138	66.883.828	167,0	152,4	40.881.545	35.034.311
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	172.540.433	211.640.717	162.821.021	122,7	130,0	39.100.284	48.819.696
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	873.435	673.823	1.098.975	77,1	61,3	-199.612	-425.152
07 Осигурување на стока превоз (карго)	3.777.348	3.513.115	5.819.435	93,0	60,4	-264.233	-2.306.320
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	64.025.601	76.860.786	66.469.775	120,0	115,6	12.835.184	10.391.011
09 Останати осигурувања на имот	151.964.180	175.070.679	158.659.340	115,2	110,3	23.106.499	16.411.339
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	477.175.890	509.526.970	501.744.649	106,8	101,6	32.351.080	7.782.320
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	912.237	1.055.663	1.295.461	115,7	81,5	143.426	-239.798
13 Општо осигурување од одговорност	9.203.272	16.290.704	10.210.620	177,0	159,5	7.087.432	6.080.084
14 Кредити	7.812.920	18.544.859	8.344.599	237,4	222,2	10.731.939	10.200.260
15 Гаранциско осигурување	7.996	3.607	7.996	45,1	45,1	-4.389	-4.389
16 Финансиски штети	5.393.043	7.451.210	4.991.870	138,2	149,3	2.058.167	2.459.340
18 Осигурување на туристичка помош	37.582.324	49.789.653	43.611.624	132,5	114,2	12.207.329	6.178.029
Вкупно	1.072.970.822	1.258.025.842	1.114.122.484	117,2	112,9	185.055.019	143.903.357

Изминатата 2023 година, како година на тешки состојби во стопанството предизвикани од последиците на инфлацијата и војната во Украина, предизвика нарушување на економските текови и поскапување на основните енергенци, што се рефлектира на работењето на фирмите во сите гранки. Но, сепак Друштвото успеа да го минимизира негативниот економски импакт врз своето работење, ефикасно се прилагоди на новите услови, одржувајќи постојана грижа за своите вработени и своите

осигуреници. Друштвото оствари раст на сите класи на осигурување, со минимален исклучок на Осигурување на стоки во превоз и Осигурување на пловни објекти. Стабилната реализација на премијата во 2023 година во крајна линија е резултат на големите напори и успешно спроведените проекти кои Друштвото ги оствари во изминатата деловна година и покрај нелојалната конкуренција на осигурителниот пазар.

Просечно остварената премија на Друштвото, по број на вработени, во 2023 година изнесува 5.616.187 денари (2022: 4.585.345 денари) и истата е повисока во однос на минатата 2022 година за 1.030.841 денари по вработен или за 18% поради успешното и активно ангажирање на продажна мрежа. Истата е повисока и во однос на планираната просечна премија по вработен за 21% или за 1.159.697 денари повеќе од планираното по вработен.

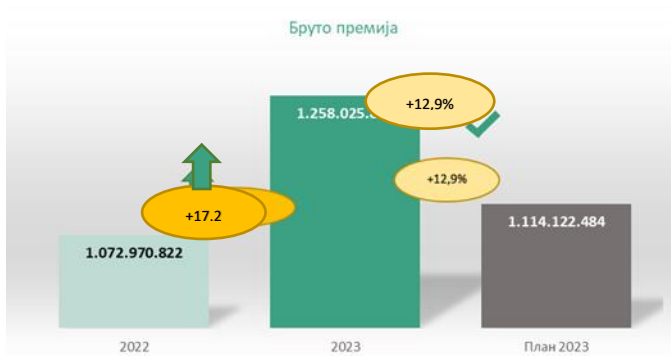
2.1.2 Структура на бруто полисирана премија

Осигурителното портфолио на Друштвото е стабилно профилирано и дисперзирано по сите видови на осигурување. Намалување е евидентно во учеството на премијата на Осигурување од незгода која оваа година учествува со 6,8% (2022: 7,5%) во вкупното осигурување како и на Осигурување на автомобилска одговорност кое учествува со 40,5% (2022: 44,5%). Позначајна промена во учеството во вкупната премија забележуваме во полза на Здравственото осигурување (зголемување од 2,4 п.п.). Исто така, забележан е развој на класа 14-Кредити, зголемено е учеството во вкупната премија и изнесува 1,5% во 2023 година (2022: 0,7%).

Табела бр.2.2.2 – Структура на бруто полисирана премја

Класи на осигурување	Бруто премија			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	7,5%	6,8%	7,4%	-0,7%	-0,6%
02 Здравствено осигурување	5,7%	8,1%	6,0%	2,4%	2,1%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	16,1%	16,8%	14,6%	0,7%	2,2%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,4%	0,3%	0,5%	-0,1%	-0,2%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	6,0%	6,1%	6,0%	0,1%	0,1%
09 Останати осигурувања на имот	14,2%	13,9%	14,2%	-0,2%	-0,3%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	44,5%	40,5%	45,0%	-4,0%	-4,5%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,9%	1,3%	0,9%	0,4%	0,4%
14 Кредити	0,7%	1,5%	0,7%	0,7%	0,7%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,5%	0,6%	0,4%	0,1%	0,1%
18 Осигурување на туристичка помош	3,5%	4,0%	3,9%	0,5%	0,0%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%

Графикон бр.2.2.1- Бруто полисирана премија

Графикон бр.2.2.2-Структура на бруто полисирана премија

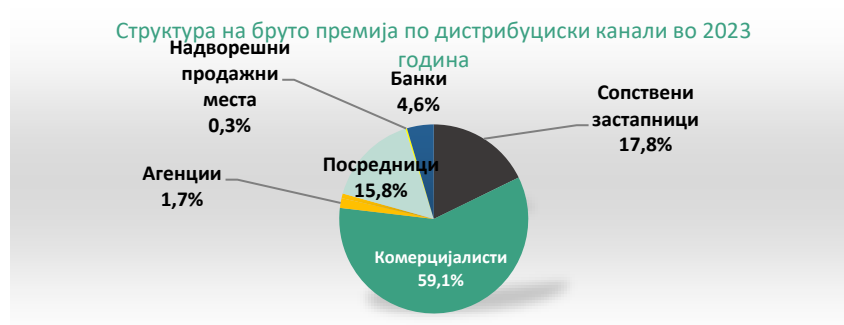
2.1.3 Полисирана премија по дистрибуциски канали

Структурата на премијата по продажни канали покажува дека 79,3% од вкупната премија е остварена од сопствената продажна мрежа (Комерцијалисти, Сопствени застапници, Агенции и Интернет продажба), додека остатокот од 20,7% од надворешната продажна мрежа, што во однос на минатата година покажува намалување на продажбата преку сопствени канали на продажба за 0,8 п.п. Тоа се должи на зголемената реализација кај каналот посредници (зголемена соработка со повеќе брокери).

Табела бр.2.2.3. – Бруто полисирана премја по дистрибуциски канали

Дистрибуциски канали	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	Структура % 2023
Сопствени застапници	177.941.989	223.600.764	160.000.000	125,7	139,8	17,8%
Комерцијалисти	656.487.450	743.463.099	695.000.000	113,2	107,0	59,1%
Агенции	18.995.068	20.860.109	20.500.000	109,8	101,8	1,7%
Интернет продажба	6.351.913	10.211.879	6.600.000	160,8	154,7	0,8%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	859.776.420	998.135.851	882.100.000	116,1	113,2	79,3%
Посредници	153.874.232	198.935.420	166.022.484	129,3	119,8	15,8%
Надворешни продажни места	3.226.557	3.342.888	3.000.000	103,6	111,4	0,3%
Банки	56.093.613	57.611.683	63.000.000	102,7	91,4	4,6%
Вкупно надворешна продажна мрежа	213.194.402	259.889.991	232.022.484	121,9	112,0	20,7%
Вкупно	1.072.970.822	1.258.025.842	1.114.122.484	117,2	112,9	100,0%

Графикон бр.2.2.3.-Структура на бруто полисирана премија по дистрибуциски канали

3 ШТЕТИ

3.1 БРОЈ НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

Во 2023 година ликвидирани се 12.272 штети (2022: 9.482) со што е остварен раст на бројот на ликвидирани штети за 29,4% или ликвидирани се 2.790 штети повеќе од 2022 година.

Табела бр.3.1.1. – Број на ликвидирани штети

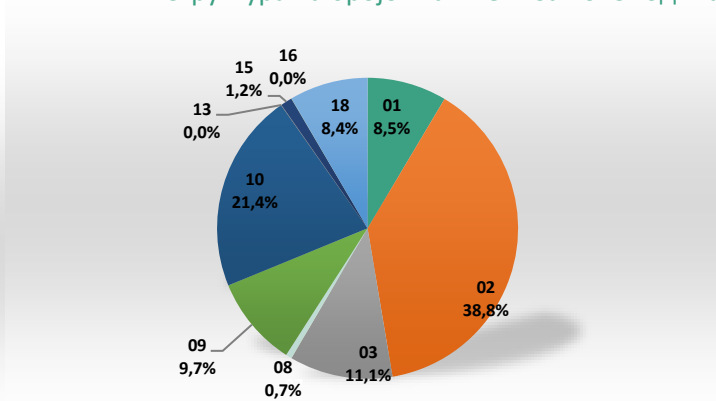
Класи на осигурување	Број на штети		Индекс 2023/2022	Разлика помеѓу 2023 & 2022
	2022	2023		
01 Осигурување од незгода	1.031	1.049	101,7	18
02 Здравствено осигурување	2.579	4.761	184,6	2.182
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	1.209	1.361	112,6	152
07 Осигурување на стока превоз (карго)	6	1	16,7	-5
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	76	80	105,3	4
09 Останати осигурувања на имот	1.179	1.192	101,1	13
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	2.537	2.631	103,7	94
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	1		0,0	-1
13 Општо осигурување од одговорност	7	6	85,7	-1
14 Кредити	1		0,0	-1
15 Гаранциско осигурување	192	152	79,2	-40
16 Финансиски штети	5	3	60,0	-2
18 Осигурување на туристичка помош	659	1.036	157,2	377
Вкупно	9.482	12.272	129,4	2.790

Графикон бр.3.1.1.- Број на ликвидирани штети

Графикон бр.3.1.2.- Структура на број на ликвидирани штети

Структура на бројот на штети за 2023 година

Во изминатата година се забележува поголем број на штетни настани споредено со претходната 2022 година, а во најголем дел се однесува на класата Здравствено осигурување, во корелација со прибавување на нови осигурувања, како и со зголемена заинтересираност за овој продукт, како од страна на физички лица, така и од страна на правни лица кои како бенефит за вработените го нудат овој вид на осигурување, меѓу кои и компанијата Телеком која стапи во осигурување во 5-ти месец.

Забележителен пораст на ликвидирани штети имаме на класата на каско осигурување, поради зголеменото портфолио, а исто така поради невремето во Охрид на 24.06.2023 година, ликвидирани се 89 штети во оваа класа.

На класата Осигурување на туристичка помош, поголемиот број на ликвидирани штети во 2023 е во корелација со зголеменото портфолио.

3.1 ИЗНОС НА ЛИКВИДИРАНИ ШТЕТИ

3.1.1 Ликвидирани штети по класи на осигурување

Во извештајниот период ликвидирани се штети во износ од 551.522.032 денари, споредбено со ликвидираниот износ од 455.707.110 денари во 2022 година.

Во однос на планираниот износ на ликвидации, има отстапување од 77.880.826 денари или 16,4 % повеќе реализирани ликвидации од планираните за 2023 година.

Табела бр.3.2.1. – Бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	18.563.398	21.469.093	18.571.927	115,7	115,6	2.905.695	2.897.166
02 Здравствено осигурување	33.196.228	63.894.465	43.768.044	192,5	146,0	30.698.238	20.126.421
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	82.425.788	137.693.454	87.601.543	167,1	157,2	55.267.666	50.091.911
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	58	16	3.433.700	27,0	0,0	-42	-3.433.684
07 Осигурување на стока превоз (карго)	1.701.209	-85.994	891.541	-5,1	-9,6	-1.787.202	-977.535
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	7.822.367	15.915.715	10.687.936	203,5	148,9	8.093.348	5.227.779
09 Останати осигурувања на имот	58.690.343	77.529.340	64.339.935	132,1	120,5	18.838.998	13.189.405
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	217.087.223	207.571.305	225.732.698	95,6	92,0	-9.515.918	-18.161.393
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	422.353	1.013	0	0,2	382.261,9	-421.340	1.013
13 Општо осигурување од одговорност	389.070	445.071	1.354.607	114,4	32,9	56.001	-909.536
14 Кредити	20.115.218	67.186		0,3	0,0	20.048.032	67.186
15 Гаранциско осигурување	1.726.332	1.205.860		69,9	0,0	-520.472	1.205.860
16 Финансиски штети	424.857	6.990.115	1.634.158	1.645,3	427,8	6.565.258	5.355.957
18 Осигурување на туристичка помош	13.142.667	18.825.391	15.625.115	143,2	120,5	5.682.725	3.200.276
Вкупно	455.707.110	551.522.032	473.641.206	121,0	116,4	95.814.922	77.880.826

Отстапувања во поглед на ликвидираниот износ споредбено 2023 година со 2022 година, се забележани на повеќе класи на осигурување, со тоа што позначајни отстапувања има на класа

Здравствено осигурување, Каско осигурување, Осигурување на имот од пожар и природни непогоди, Останати осигурувања на имот, Финансиски штети и Осигурување на туристичка помош. Додека на останатите класи на осигурување има незначителни отстапувања. Во поглед на планираниот износ за ликвидации, позначителни отстапувања има на класите Здравствено осигурување, Каско осигурување, Осигурување на имот од пожар и природни непогоди и Финансиски штети, додека на останатите класи на осигурување има незначителни отстапувања.

Зголемувањето на ликвидираниот износ на штети кај Здравствено осигурување во однос на 2022 година и во однос на планот за 2023 година, се должи на зголемената продажба на овој вид на осигурување, поради зголемениот интерес за овој вид на осигурување од страна на физички и правни лица, кои склучуваат договори за здравствено осигурување, како дополнителен бенефит за своите вработени, меѓу кои и една поголема компанија од 5-ти месец.

Кај осигурувањето на патнички возила (каска) разликата во ликвидираниот износ за истиот период се однесува на тоа што во 2023 година ликвидирани се 15 поголеми штети од кои 1 над 3 милиони, 4 над 2 милиони и 10 над 1 милион, за разлика од истиот период во 2022 година кога се ликвидирани само 7 поголеми штети над 1 милион денари, како и на тоа што во 2023 година ликвидирани се за 155 штети повеќе во однос на 2022 година, а има и зголемување на износот за надомест на штета поради инфлација. Исто така, влијание на разликата има и невремето во Охрид поради кое во оваа класа ликвидирани се штети во износ од 12 милиони.

Кај Осигурувањето на имот од пожар и некои други опасности во 2023 година во однос на 2022 година, се забележува зголемување на ликвидираниот износ поради тоа што во 2023 година ликвидирани се 4 поголеми штети од кои една околу 2.7 милиони (поради пожар-залихи, опожарени камиони), една околу 1.8 милиони (излевање на вода), штета во износ од околу 1.3 милиони (поради пожар-докаќинско), и штета во износ од околу 1.2 милиони (пожар-маркет, градежен дел) за разлика од 2022 година кога се ликвидирани 2 штети од еден штетен настан поради пожар на износ од околу 1.6 милион денари.

Кај Останатите осигурувања на имот разликата во ликвидираниот износ за истиот период се однесува на тоа што во 2023 година ликвидирани се 7 поголеми штети, од кои најголемата е поради кршење машини на 3.8 милион денари, 3 милиони пожар - вкупно градежен дел и ствари, 1.6 милиони (дејство на ел. ен.), (опрема во монтажа-дејство на ел. ен.) 1.3 милиони, (кражба на маркет) 1 милион, (кражба-оштетување на медицински апарат) 1 милион, за разлика од истиот период во 2022 година кога се ликвидирани се 2 поголеми штети над 1 милион денари. Најголемата разлика се однесува на 0901 (кршење машини) каде се ликвидирани 15.5 милиони или 9 милиони повеќе од 2022 година, а тоа се должи на повеќе штети со повисок износ за надомест на штета. На 0904 ликвидирани се 18.5 милиони или 4 милиони повеќе од 2022 година. На класа 0911 (посеви) во 2023 година ликвидирани се

12 милиони или 3 милиони повеќе од 2022 година, а на класа 0912(животни) во 2023 година ликвидирани се 19 милиони или 3 милиони повеќе од 2022 година.

Кај Осигурување на финансиски штети во 2023 година ликвидирана е најголемата штета за истата година од сите класи. Поточно, се работи за штета од Осигурување на непредвиден прекин на работа на поврзани дејности поради кршење на машини односно прекин на работа кај Биогазна централа поради оштетувања на моторот која е во износ од 6.558.764 денари.

Кај класата Осигурување на туристичка помош зголемениот износ на ликвидирани штети во 2023 година во однос на 2022 година се однесува на зголеменото портфолио.

Во однос на регресните постапки (билансни), во 2023 година е постапено по 139 регресни предмети за разлика од 2022 година кога било постапено по 200 предмети, поради што и во 2023 година се забележува поголема наплата на регреси во однос на 2022 година.

3.1.2 Структура на штети

Структурата на ликвидациите на Друштвото во 2023 година во најголем дел се состои од класата на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила 37,6% (2022: 47,6%), Осигурување на патнички возила (каска) 25,0% (2022: 18,1 %) и Останати осигурувања на имот 14,1% (2021: 12,9%). Најголем раст на бруто ликвидирани штети е забележан на класа Каска осигурување 6,9% и Здравствено осигурување 4,3%.

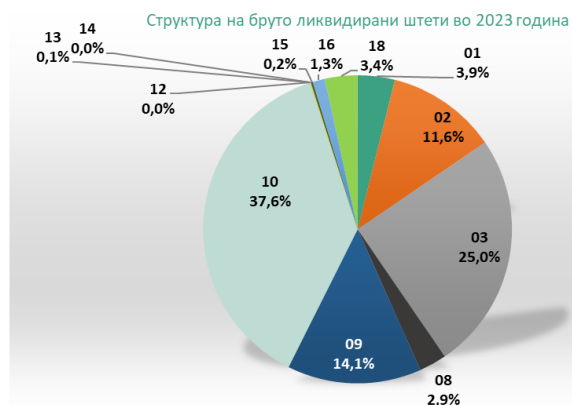
Табела бр 3.2.2. – Структура на бруто ликвидирани штети

Класи на осигурување	Бруто ликвидирани штети			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	4,1%	3,9%	3,9%	-0,2%	0,0%
02 Здравствено осигурување	7,3%	11,6%	9,2%	4,3%	2,3%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	18,1%	25,0%	18,5%	6,9%	6,5%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,0%	0,0%	0,7%	0,0%	-0,7%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,4%	0,0%	0,2%	-0,4%	-0,2%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	1,7%	2,9%	2,3%	1,2%	0,6%
09 Останати осигурувања на имот	12,9%	14,1%	13,6%	1,2%	0,5%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	47,6%	37,6%	47,7%	-10,0%	-10,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,1%	0,1%	0,3%	0,0%	-0,2%
15 Гаранциско осигурување	0,4%	0,2%	0,0%	-0,2%	0,2%
16 Финансиски штети	0,1%	1,3%	0,3%	1,2%	0,9%
18 Осигурување на туристичка помош	2,9%	3,4%	3,3%	0,5%	0,1%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.3.2.1.- Бруто ликвидирани штети

Графикон бр.3.2.2.- Структура на бруто ликвидирани штети

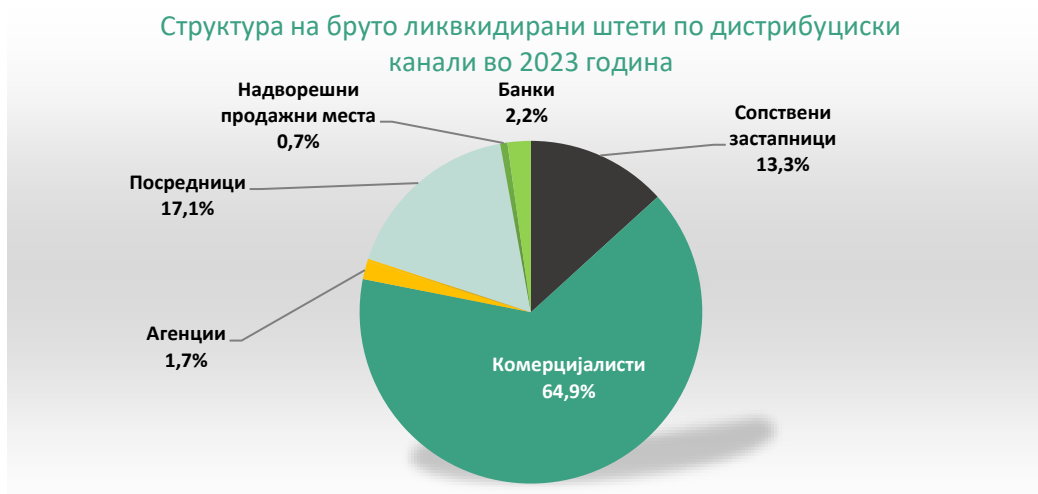
3.1.3 Ликвидирани штети по дистрибуциски канали

По основ на премија на внатрешната продажна мрежа Друштвото ликвидирало 80,1% (2022: 83,0%) од вкупните ликвидирани штети, а останатиот дел е преку Надворешната продажна мрежа 19,9% (2022: 17,0%), и тоа кај Посредниците 17,1% (2022: 13,9%), Банките 2,2% (2022: 2,8%) и 0,7% (2022: 0,2%) кај Останатите надворешни продажни места.

Табела бр.3.2.3. – Бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали

Дистрибуциски канали	2022	2023	2023 / 2022	Структура % 2023
Сопствени застапници	67.260.291	73.613.009	109,4	13,2%
Комерцијалисти	305.808.136	360.277.114	117,8	64,8%
Агенции	8.935.049	9.380.830	105,0	1,7%
Интернет продажба	763.818	1.438.573	188,3	0,3%
Сопствени продажни места		385.146	0,0	0,1%
Вкупно внатрешна продажна мрежа	382.767.295	445.094.673	116,3	80,1%
Посредници	64.330.030	94.747.917	147,3	17,0%
Надворешни продажни места	1.093.130	3.806.720	348,2	0,7%
Банки	13.014.953	12.244.128	94,1	2,2%
Вкупно надворешна продажна мрежа	78.438.113	110.798.766	141,3	19,9%
Вкупно	461.205.408	555.893.439	120,5	100,0%

Графикон бр.3.2.3.-Структура на бруто ликвидирани штети по дистрибуциски канали

3.1.4 Штети / премија (loss ratio)

Вкупното учество на бруто ликвидирани штети во бруто полисираната премија во 2023 година изнесува 43,8% (2022: 42,5%), и истото е зголемено во споредба со претходната година за 1,4%. Поради зголемениот износ на ликвидирани штети, Друштвото ја заврши годината во повисоки рамки на планираниот коефициент за 1,3 п.п.

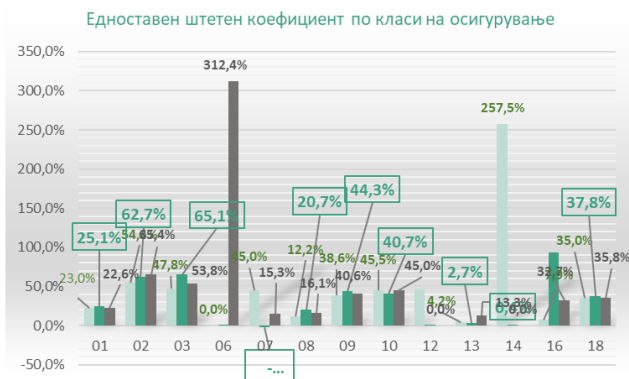
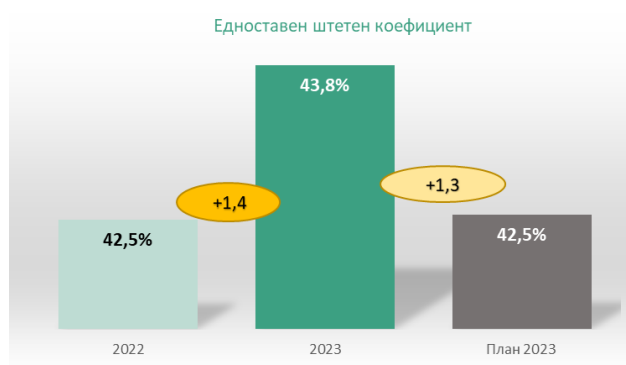
Штетниот резултат изнесува 706.503.810 денари (2022: 617.263.712 денари), и во споредба со 2022 година бележи раст од 89.240.098 денари или пораст од 14,5%.

Внатрешната продажна мрежа во вкупниот штетен резултат има учество 78,8% (2022: 78,0%) или учествува со 553.041.177 денари (2022: 477.009.125 денари), додека останатиот дел е реализиран од надворешната продажна мрежа, и тоа во износ од 149.091.225 денари (2022: 134.756.289 денари) или 21,2% (2022: 22,0%). Штетниот коефициент на Внатрешната продажна мрежа изнесува 44,6% (2022: 44,5%), додека Надворешната мрежа бележи штетен коефициент од 42,6% (2022: 36,8%).

Табела бр.3.2.4. – Едноставен штетен коефициент по класи на осигурување

Класи на осигурување	Едноставен штетен коефициент			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 / 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	23,0%	25,1%	22,6%	2,0%	2,5%
02 Здравствено осигурување	54,4%	62,7%	65,4%	8,3%	-2,7%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	47,8%	65,1%	53,8%	17,3%	11,3%
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	0,0%	0,0%	312,4%	0,0%	-312,4%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	45,0%	-2,4%	15,3%	-47,5%	-17,8%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	12,2%	20,7%	16,1%	8,5%	4,6%
09 Останати осигурувања на имот	38,6%	44,3%	40,6%	5,7%	3,7%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	45,5%	40,7%	45,0%	-4,8%	-4,3%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	46,3%	0,1%	0,0%	-46,2%	0,1%
13 Општо осигурување од одговорност	4,2%	2,7%	13,3%	-1,5%	-10,5%
14 Кредити	257,5%	0,4%	0,0%	-257,1%	0,4%
16 Финансиски штети	7,9%	93,8%	32,7%	85,9%	61,1%
18 Осигурување на туристичка помош	35,0%	37,8%	35,8%	2,8%	2,0%
Вкупно	42,5%	43,8%	42,5%	1,4%	1,3%

Графикон бр.3.2.4- Едноставен штетен коефициент по години и класи на осигурување

4 РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

4.1 БРОЈ НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

На крајот на извештајниот период 31.12.2023, резервирани се 2.366 штети (2022: 2.679) или 313 штети помалку отколку во истиот период претходната година. Со тоа бројот на резервирани штети е намалени за 11,7% во однос на 2022 година. Подинамичен пад на бројот на резервирани штети бележине кај Здравствено осигурување и Осигурување на патнички возила(каска). Намалување бележат и класите Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила и Осигурување на туристичка помош.

Табела бр.4.1.1. – Број на резервирани штети

Класи на осигурување	Број на резервирани штети		Индекс 2023 / 2022	Разлика помеѓу 2023 & 2022
	2022	2023		
01 Осигурување од незгода	346	346	100,0	0
02 Здравствено осигурување	734	546	74,4	-188
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	274	226	82,5	-48
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	1	1	100,0	0
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0	0	0,0	0
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	30	19	63,3	-11
09 Останати осигурувања на имот	128	165	128,9	37
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	868	827	95,3	-41
13 Општо осигурување од одговорност	5	4	80,0	-1
15 Гаранциско осигурување	32	13	40,6	-19
16 Финансиски штети	0	4	0,0	4
18 Осигурување на туристичка помош	261	215	82,4	-46
Вкупно	2.679	2.366	88,3	-313

Графикон бр.4.1.1.- Број на резервирани штети

Графикон бр.4.1.2.- Структура на број на резервирани штети

4.1 ИЗНОС НА РЕЗЕРВИРАНИ ШТЕТИ

4.1.1 Бруто резервирани штети

Состојбата на бруто резервациите за штети на 31 декември 2023 година изнесува 273.500.188 денари (2022: 283.819.083 денари) што претставува пад во споредба со состојбата на истиот ден во 2022 година, односно резервацијата е пониска за 10.318.895 денари.

Во однос на годишниот план резервациите бележат пад на износ за 23.845.400 денари или за 8%.

Причината за падот на бројот на резервации, како и резервираните износ во целост, се однесува на зголемената ликвидација во 2023 година согласно правилникот од Агенцијата за супервизија.

Табела бр.4.2.1. – Бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	10.898.925	6.473.335	9.440.823	59,4	68,6	-4.425.590	-2.967.488
02 Здравствено осигурување	7.903.376	6.428.980	5.872.553	81,3	109,5	-1.474.396	556.427
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	32.984.615	32.825.252	26.440.922	99,5	124,1	-159.363	6.384.330
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	150.000	160.000		106,7	0,0	10.000	160.000
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0		71.852	0,0	0,0	0	-71.852
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	11.653.396	17.422.309	9.214.222	149,5	189,1	5.768.913	8.208.087
09 Останати осигурувања на имот	10.053.632	9.929.099	13.211.335	98,8	75,2	-124.533	-3.282.236
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	198.320.906	191.189.919	232.291.110	96,4	82,3	-7.130.987	-41.101.191
13 Општо осигурување од одговорност	3.874.200	3.450.000	802.772	89,1	429,8	-424.200	2.647.228
16 Финансиски штети	0	2.230.000		0,0	0,0	2.230.000	2.230.000
18 Осигурување на туристичка помош	7.980.033	3.391.294		42,5	0,0	-4.588.739	3.391.294
Вкупно	283.819.083	273.500.188	297.345.588	96,4	92,0	-10.318.895	-23.845.400

4.1.2 Структура на бруто резервирани штети

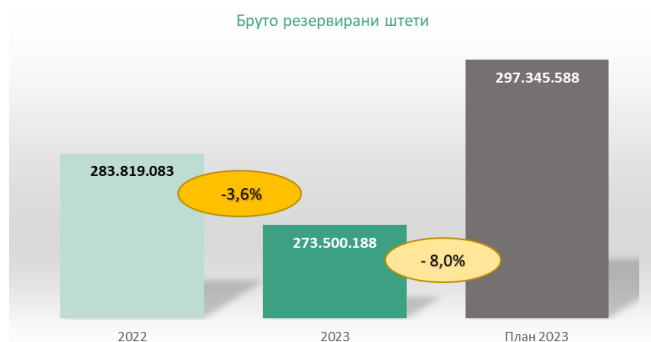
Во структурата на износот на резервираните штети најголемо учество заземаат резервациите на Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила со 69,9% (2022: 69,9%), понатаму Осигурувањето на патнички моторни возила (каска) со 12% (2022: 11,6%).

Табела бр.4.2.2. – Структура на бруто резервирани штети

Класи на осигурување	Бруто резервирани штети			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	3,8%	2,4%	3,2%	-1,5%	-0,8%
02 Здравствено осигурување	2,8%	2,4%	2,0%	-0,4%	0,4%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	11,6%	12,0%	8,9%	0,4%	3,1%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	4,1%	6,4%	3,1%	2,3%	3,3%
09 Останати осигурувања на имот	3,5%	3,6%	4,4%	0,1%	-0,8%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	69,9%	69,9%	78,1%	0,0%	-8,2%
13 Општо осигурување од одговорност	1,4%	1,3%	0,3%	-0,1%	1,0%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
18 Осигурување на туристичка помош	2,8%	1,2%	0,0%	-1,6%	1,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.4.2.1.- Бруто резервирани штети

Графикон бр.4.2.2.- Структура на бруто резервирани штети

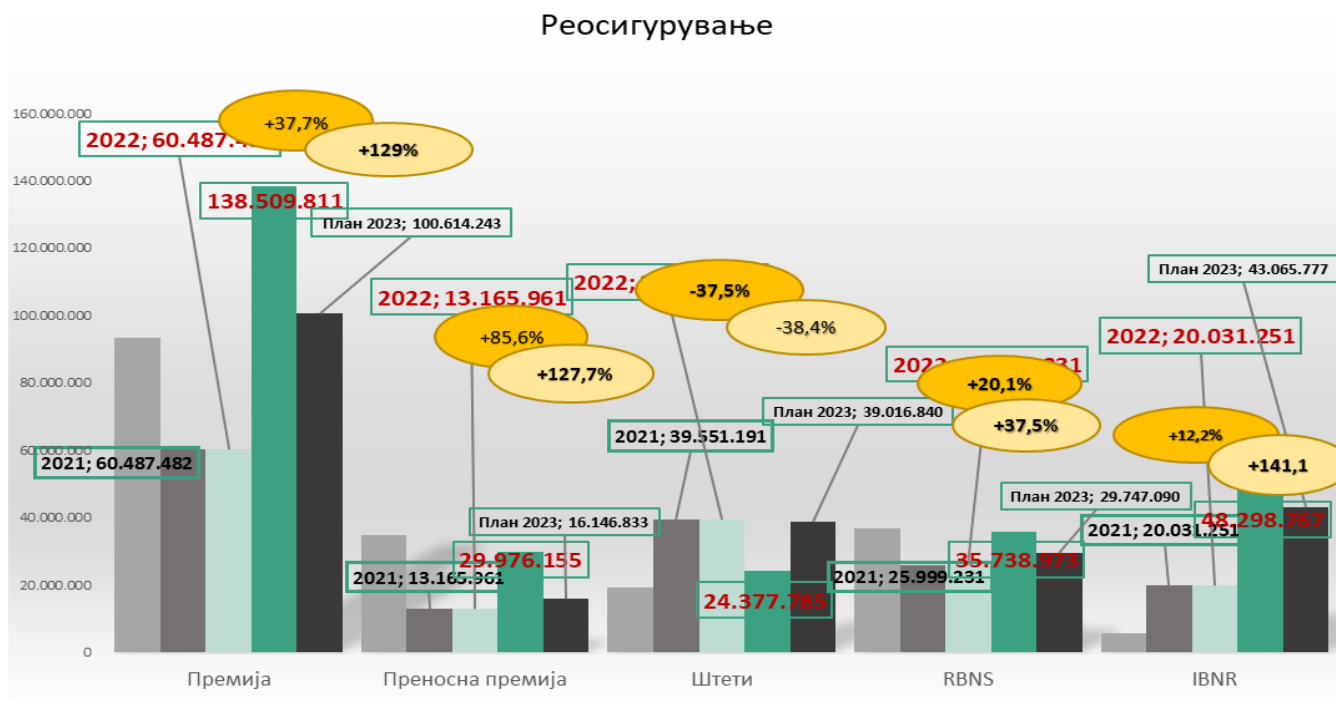

5 РЕОСИГУРУВАЊЕ

Друштвото во 2022 година изврши избор на реосигурителна компанија со цел да обезбеди реосигурително покритие за деловната 2023 година при што ќе бидат склучени повеќе договори за реосигурување со Позаваровалница САВА д.д. кои се однесуваат на 2023 година со кои се врши реосигурување на ризиците на САВА осигурување кои се над максималното покритие на компанијата, и тоа:

- Property and Technical branches surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за имотно реосигурување на вишок на ризик,
  - Property & Engineering Risk XL Treaty-Непропорционален договор за имотно осигурување- вишок на штети договор ,
    - General Third Party Liability surplus treaty reinsurance agreement-Пропорционален договор за реосигурување на вишок на ризик за одговорност кон трети лица,
    - Earthquake Quota Share Treaty-Пропорционален договор за имотно осигурување за ризикот земјотрес,
      - Catastrophe Excess of loss-Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети,
        - Personal Accident Catastrophe Excess of loss – Непропорционален вишок на штети договор за реосигурување на катастрофални штети при незгода,
        - Domestic and Green card XL MTPL -Непропорционален вишок на штети договор за осигурување на одговорност кон трети лица (со вклучено покритие за каско осигурување)
  - Cargo surplus reporter (со вклучено покритие за ЦМР осигурување),
  - Agriculture Quota Share Treaty – Пропорционален договор за реосигурување на земјоделие,
  - Stop Loss Extended Warranty – Стоп лос договор за реосигурување на продолжена гаранција,
  - Livestock Quota Share Treaty – Пропорционален договор за реосигурување на животни.

Графикон бр.5.1.1. - Реосигурување 2023 година

6 ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.1 БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.1.1 Бруто технички резервации по класи на осигурување

Техничките резерви се пресметани и издвоени во согласност со одредбите од Законот за супервизија на осигурување и Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и истите овозможуваат долгорочно исполнување на обврските од договорите за осигурување.

Техничките резерви се состојат од:

- резерви за преносни премии, пресметани по принципот *pro rata temporis*;
- дополнителна резерва за неистечени ризици;
- резерви за бонуси и попусти; и
- резерви за штети, кои ги вклучуваат резервите за пријавените, но се уште неликвидирани штети, резервите за настанати, но непријавени штети и резервите за трошоци за штети.

Табела бр.6.1.1. – Бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	49.667.964	48.700.591	49.340.474	98,1	98,7	-967.373	-639.883
02 Здравствено осигурување	47.820.190	64.538.916	54.438.486	135,0	118,6	16.718.726	10.100.430
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	142.866.314	174.721.496	128.002.129	122,3	136,5	31.855.182	46.719.367
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	596.700	458.605	557.099	76,9	82,3	-138.095	-98.494
07 Осигурување на стока превоз (карго)	556.254	607.222	729.175	109,2	83,3	50.968	-121.953
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	44.274.037	52.445.557	41.171.015	118,5	127,4	8.171.520	11.274.542
09 Останати осигурувања на имот	88.626.692	106.018.934	99.691.408	119,6	106,3	17.392.242	6.327.526
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	610.624.388	646.016.932	662.845.375	105,8	97,5	35.392.544	16.828.443
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	467.515	539.030	697.524	115,3	77,3	71.515	-158.494
13 Општо осигурување од одговорност	7.864.560	11.192.914	5.125.082	142,3	218,4	3.328.354	6.067.832
14 Кредити	1.295.206	3.478.869	3.126.904	268,6	111,3	2.183.663	351.965
15 Гаранциско осигурување	975	3.364	0	345,1	0,0	2.389	3.364
16 Финансиски штети	2.108.911	5.353.582	1.489.181	253,9	359,5	3.244.671	3.864.401
18 Осигурување на туристичка помош	15.587.508	12.542.421	14.325.340	80,5	87,6	-3.045.087	-1.782.919
Вкупно	1.012.357.214	1.126.618.433	1.061.539.191	111,3	106,1	114.261.219	65.079.242

Бруто техничките резерви на Друштвото на 31.12.2023 година изнесуваат 1.126.618.431 денари (2022: 1.012.357.214 денари), што е за 11,3% повеќе споредено со претходната година.

Во однос на планот за 2023 година, бруто техничките резерви исто така бележат поголем износ за 65.079.240 денари, односно истите се поголеми од планираните за 6,1%.

Дел од зголемувањето на техничките резерви е резултат на зголемување на резервите за преносни премии (околу 78 мил денари) што е последица на растот на бруто полисираната премија, додека остатокот се должи на зголемување на резервите за штети (околу 29 мил денари) и дополнителната резерва за неистечени ризици (околу 8 мил денари). Притоа, од ова зголемување на резервата за штети, околу 10 мил денари е последица на намалување на резервата за настанати и пријавени штети и околу 39 мил денари е последица на зголемување на резервата за настанати но непријавени штети. Зголемувањето на резервите за настанати, но непријавени штети првенствено доаѓа од зголемување во класата 10, поради натамошно зголемување на резервата за големи реосигурени штети, но и поради раст на портфолиото и следствено изложеноста. Исто така, релативно значително зголемување на резервата за настанати но непријавени штети има во класата 03 коешто покрај значителниот раст на портфолиото е и резултат на порастот на просечната пријавена штета. Останатиот дел од зголемувањето на резервите за настанати, но непријавени штети се должи на порастот на портфолиото.

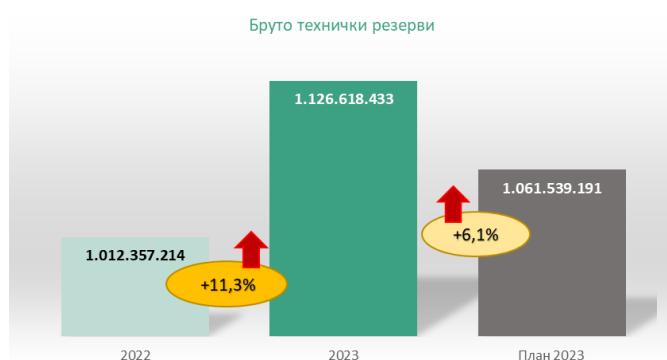
Во однос на намалувањето на резервите за настанати и пријавени штети истото се должи на зголемената ликвидација во 2023 година.

6.1.2 Структура на бруто технички резервации

Табела бр. 6.1.2. – Структура на бруто технички резервации

Класи на осигурување	Бруто технички резервации			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	4,9%	4,3%	4,6%	-0,6%	-0,3%
02 Здравствено осигурување	4,7%	5,7%	5,1%	1,0%	0,6%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	14,1%	15,5%	12,1%	1,4%	3,5%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	4,4%	4,7%	3,9%	0,3%	0,8%
09 Останати осигурувања на имот	8,8%	9,4%	9,4%	0,7%	0,0%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	60,3%	57,3%	62,4%	-3,0%	-5,1%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,8%	1,0%	0,5%	0,2%	0,5%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,2%	0,5%	0,1%	0,3%	0,3%
18 Осигурување на туристичка помош	1,5%	1,1%	1,3%	-0,4%	-0,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.6.1.1.- Бруто технички резервации

Графикон бр.6.1.2.- Структура на бруто технички резервации

6.2 НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

6.2.1 Нето технички резервации по класи на осигурување

Нето техничките резерви (бруто технички резерви намалени за износот предаден во реосигурување) се за 8,7% или 80.916.162 денари поголеми во однос на претходната година.

Околу 64 мил од зголемувањето се должи на резервите за преносни премии и е последица на растот на нето полисираната премија. Околу 9 мил денари е зголемување од нето резервите за штети

и околу 8 мил денари се должи на раст на дополнителната резерва за неистечени ризици. Причините за порастот кореспондираат со соодветното појаснување за порастот на бруто резервите за штети.

Табела бр.6.2.1. – Нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	49.667.964	48.700.591	49.340.474	98,1	98,7	-967.373	-639.883
02 Здравствено осигурување	47.820.190	64.538.916	54.438.486	135,0	118,6	16.718.726	10.100.430
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	142.866.314	172.921.496	128.002.129	121,0	135,1	30.055.182	44.919.367
06 Осигурување на пловни објекти (каска)	483.364	458.605	446.880	94,9	102,6	-24.759	11.725
07 Осигурување на стока превоз (карго)	516.329	526.745	228.864	102,0	230,2	10.416	297.881
Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	32.891.561	38.742.491	27.821.241	117,8	139,3	5.850.930	10.921.250
09 Останати осигурувања на имот	81.205.230	87.479.613	88.592.336	107,7	98,7	6.274.383	-1.112.723
Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	552.016.379	576.553.720	601.499.266	104,4	95,9	24.537.341	24.945.546
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	467.515	539.030	697.524	115,3	77,3	71.515	-158.494
13 Општо осигурување од одговорност	3.499.289	4.114.311	3.007.510	117,6	136,8	615.022	1.106.801
14 Кредити	-10.216	0	1.679.580	0,0	0,0	10.216	-1.679.580
15 Гаранциско осигурување	975	3.364	0	345,1	0,0	2.389	3.364
16 Финансиски штети	1.903.960	2.711.221	1.068.049	142,4	253,8	807.261	1.643.172
18 Осигурување на туристичка помош	15.587.508	12.542.421	14.325.340	80,5	87,6	-3.045.087	-1.782.919
Вкупно	928.916.362	1.009.832.524	971.147.678	108,7	104,0	80.916.162	38.684.846

Табела бр.6.2.2. – Бруто и нето технички резервации

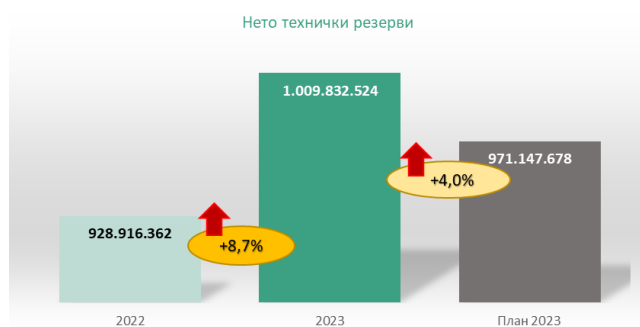
	Нето технички резервации			Индекс		Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023/2022	2023 & П2023	2023 & 2022	2023 & П2023
Преносна премија	490.915.343	568.885.004	502.190.122	115,9	113,3	77.969.661	66.694.882
Преносна премија во РЕ	16.928.704	29.976.155	16.146.833	177,1	185,6	13.047.451	13.829.322
НЕТО ПРЕНОСНА ПРЕМИЈА	473.986.639	538.908.849	486.043.289	113,7	110,9	64.922.210	52.865.560
Резерви за пријавени штети	283.997.333	273.648.687	302.960.003	96,4	90,3	-10.348.646	-29.311.316
Резерви за пријавени штети во РЕ	30.514.620	35.738.973	29.747.090	117,1	120,1	5.224.353	5.991.883
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА ПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	253.482.713	237.909.714	273.212.913	93,9	87,1	-15.572.999	-35.303.199
Резерви за непријавени штети	195.730.924	234.652.305	214.647.744	119,9	109,3	38.921.381	20.004.561
Резерви за непријавени штети во РЕ	34.143.950	48.298.767	43.065.777	141,5	112,2	14.154.817	5.232.990
НЕТО РЕЗЕРВАЦИИ ЗА НЕПРИЈАВЕНИ ШТЕТИ	161.586.974	186.353.538	171.581.967	115,3	108,6	24.766.564	14.771.571
Нето резерви за бонуси и попусти	3.381.635	3.181.250	3.374.947	94,1	94,3	-200.385	-193.697
Нето резерви за директни и индиректни трошоци	18.229.674	18.298.836	18.628.533	100,4	98,2	69.162	-329.697
Нето резерви за ризици, кои не се истечени	18.248.728	25.180.337	18.306.030	138,0	137,6	6.931.609	6.874.307
ОСТАНАТИ РЕЗЕРВАЦИИ	39.860.036	46.660.423	40.309.510	117,1	115,8	6.800.387	6.350.913
НЕТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	928.916.362	1.009.832.524	971.147.679	108,7	104,0	80.916.162	38.684.845

6.2.2 Структура на нето технички резервации

Табела бр.6.2.2.1. – Структура на нето технички резервации

Класи на осигурување	Нето технички резервации			Разлика помеѓу	
	2022	2023	План 2023	2023 & 2022	2023 & П2023
01 Осигурување од незгода	5,3%	4,8%	5,1%	-0,5%	-0,3%
02 Здравствено осигурување	5,1%	6,4%	5,6%	1,2%	0,8%
03 Осигурув. на патнички возила(каска)	15,4%	17,1%	13,2%	1,7%	3,9%
07 Осигурување на стока превоз (карго)	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,0%
08 Осигурување на имот од пожар и природни непогоди	3,5%	3,8%	2,9%	0,3%	1,0%
09 Останати осигурувања на имот	8,7%	8,7%	9,1%	-0,1%	-0,5%
10 Осигурување од одговорност од употреба на моторни возила	59,4%	57,1%	61,9%	-2,3%	-4,8%
12 Осигурув. од одговорност пловни објекти	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
13 Општо осигурување од одговорност	0,4%	0,4%	0,3%	0,0%	0,1%
14 Кредити	0,0%	0,0%	0,2%	0,0%	-0,2%
15 Гаранциско осигурување	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
16 Финансиски штети	0,2%	0,3%	0,1%	0,1%	0,2%
18 Осигурување на туристичка помош	1,7%	1,2%	1,5%	-0,4%	-0,2%
Вкупно	100,0%	100,0%	100,0%		

Графикон бр.6.2.2.1.- Нето технички резервации

Графикон бр.6.2.2.2.- Структура на нето технички резервации

7 ФИНАНСИСКИ РЕЗУЛТАТ

7.1 РЕЗУЛТАТ ОД РАБОТЕЊЕТО

Во 2023 година САВА осигурување оствари позитивен финансиски резултат од своето работење во износ од 7.452.495 денари (2022: позитивен резултат во износ од 100.754.309 денари).

Еднократен негативен ефект на резултатот во 2023 година имаше Данокот на солидарност на износ од 7,4 мил денари, како и продажбата на Деловниот објект каде Друштвото оствари капитална загуба во висина од 6,7 мил денари.

Вкупните приходи од работењето изнесуваат 1.111.788.749 денари (2022: 1.065.606.524 денари), што е на повисоко ниво во однос на минатата 2022 година, односно вкупните приходи бележат зголемување од 46.182.225 денари или раст од 4,3% во однос на минатата деловна година.

Вкупните расходи од работењето во 2023 година изнесуваа 1.102.617.738 денари (2022: 952.824.460 денари), што е за 15,7% или 149.793.278 денари повеќе од минатата 2022 година.

Табела 7.1.1.-Биланс на успех за 2023 година

Опис на позиција	Износ		Индекс 2023/2022
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	1.111.788.749	1.065.606.524	104,3
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА	1.047.662.211	922.215.581	113,6
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА	30.498.162	23.975.540	127,2
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	18.206.999	11.221.028	162,3
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	8.704.266	45.617.893	19,1
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	6.717.112	62.576.483	10,7
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО	1.102.617.738	952.824.460	115,7
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ	536.406.972	442.706.163	121,2
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	-200.385	862.272	-23,2
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	40.158.068	35.950.688	111,7
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО	457.136.089	415.781.592	109,9
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА	2.496.008	2.888.564	86,4
VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	44.341.182	43.262.222	102,5
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	4.920.873	3.673.272	134,0
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКЛУЧУВАЈЌИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	17.358.931	7.699.688	225,4
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ	9.171.011	112.782.064	8,1
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	1.718.516	12.027.755	14,3
XIV. ДОБИВКА/ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ	7.452.495	100.754.309	7,4

7.1.1 Образложение на финансискиот резултат

Во деловната 2023 година, Сава Осигурување оствари 1.047.662.211 денари заработена премија која во однос на 2022 година бележи зголемување од 125.446.630 денари или 13,6%. Гледано структурално, разликите кај нето полисираната премија изнесуваат 142.465.342 како резултат на разликата помеѓу поголемата полисирана премија за 185.055.019 и поголемата премија предадена во реосигурување во износ од -42.589.677. Додека, разликата кај нето ефектот од преносната премија изнесува -17.018.712

денари, како резултат од зголемувањето на промената на бруто преносната премија во износ од 26.303.419 денари и зголемувањето на промената на преносната премија во реосигурување која изнесува 9.284.707 денари.

Приходите од вложувања се поголеми во тековната година во однос на минатата за износ од 6.522.622 денари, поради поголемите приходи од камати и поголеми капитални добивки од продажба на удели. Зголемување има и во делот на приходи од провизии од реосигурување за 6.985.971 денари.

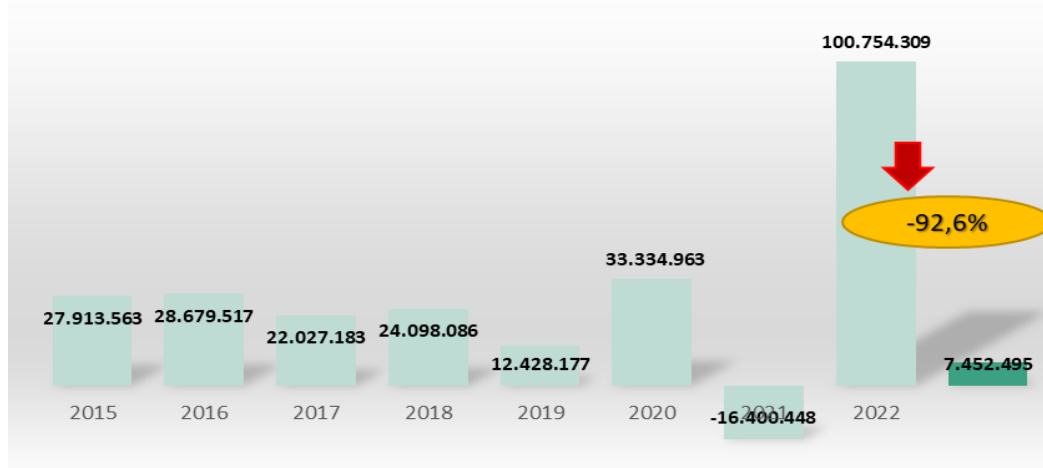
Во делот на расходите воочлив е раст од 15,7% што произлегува од зголемување на нето штетите за 93.700.810 денари, притоа, гледано структурално разликата кај бруто штетите намалени за регресите и делот кој го покрива реосигурувачот изнесува -135.986.456 денари како резултат на нето ефектот од повеќе ликвидирани штети за 95.653.805 денари и помалите регреси од -161.117 денари како и разликата од помалото учество на реосигурувачот за -40.171.534. Разликата во промените на резервациите изнесуваат -42.285.646 денари, што произлегува од разликата од промената на бруто резервациите за -41.354.497 денари и разликата од промената на резервите на штети во делот на реосигурување од 751.083 денари.

Трошоците за спроведување на осигурување се поголеми во тековниот период во однос на истите од минатата година за 41.354.497 денари, притоа главните разлики се однесуваат на трошоците за стекнување +32.047.949 денари. Зголемувањето кај административните трошоци во најголем дел се должи на евидентирањето на Данокот на солидарност на трошок во износ од 7,4 мил денари.

Разликата кај исправката на вредноста во тековната година бележи негативен тренд и изнесува 3.637.272 денари, додека пак споредбено со минатата година бележи намалување за -3.272.362 денари.

Графикон бр. 7.1.1. - Движење на резултатот од работењето во периодот 2015-2023 година

Движење на финансискиот резултат во периодот 2015-2023

8 ФИНАНСИСКА ПОЛОЖБА

8.1 АКТИВА И ПАСИВА

САВА осигурување а.д. во 2023 година работи со стабилно портфолио и адекватна структура на капитал.

Вкупната актива на Друштвото изнесува 1.818.162.199 денари (2022: 1.630.379.976 денари), што претставува зголемување во однос на претходната година за 11,5% или 187.782.223 денари.

Најзначајни ставки во билансот на состојба на Друштвото за 2023 година се:

- **Вложувањата** во износ од 1.307.211.766 денари (2022: 1.200.097.001 денари). Вложувањата се зголемени во однос на минатата деловна година за 8,9% или за 107.114.765 денари, што главно се должи на прилив по основ на вложување во нов објект. Учеството на вложувањата во вкупната актива на Друштвото опфаќа 71,9% (2022: 73,6%).
- **Побарувањата** во деловната година се зголемени за 12,3% или 32.513.508 денари и изнесуваат 296.917.124 денари (2022: 264.403.616 денари). Зголемувањето на побарувањата пред се се должи на поголемите побарувања од осигурениците, во корелација со зголемената продажба.
- **Бруто техничките резерви** на крајот на 2023 година се во износ од 1.126.618.431 денари (2022: 1.012.357.215 денари) и се поголеми за 114.261.216 денари, или 11,3% во однос на крајот на 2022 година. Дел од зголемувањето на техничките резерви е резултат на зголемување на резервите за преносни премии (околу 78 мил денари) што е последица на растот на бруто полисираната премија, додека остатокот се должи на зголемување на резервите за штети (околу 29 мил денари). Притоа, од ова зголемување околу 10 мил денари е последица на намалување на резервата за настанати и пријавени штети и околу 39 мил денари е последица на зголемување на резервата за настанати но непријавени штети. БТР во вкупната пасива на Друштвото опфаќа 62,0% (2022: 62,0%).
- **Обврските** на Друштвото се во износ од 155.245.134 денари (2022: 68.878.887 денари) и се повисоки во однос на минатата година за 86.366.247 денари или бележат раст од 8,5%, што во најголем дел е поради обврската за долгорочен кредит во износ од 80 мил денари.

Табела 8.1.1. - Биланс на состојба за 2023 година

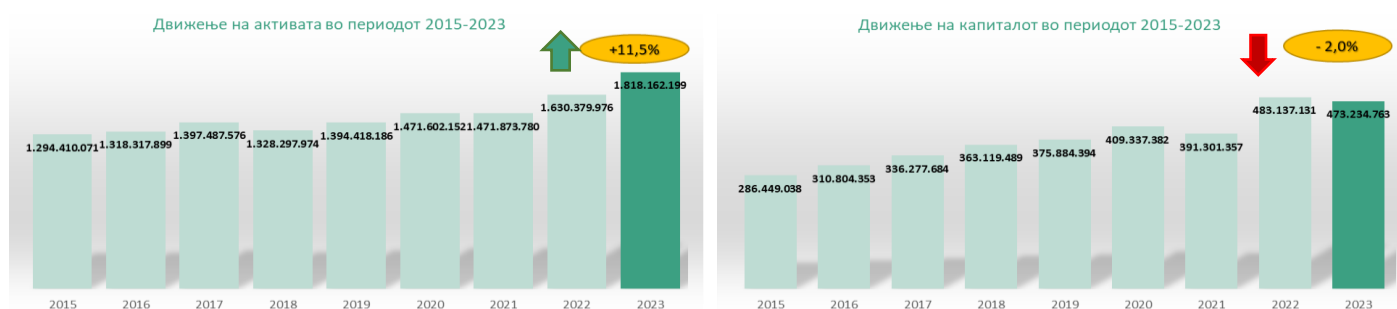
Опис на позиција	Износ		Индекс 2023/2022
	Тековна деловна година	Претходна деловна година	
АКТИВА	1.818.162.199	1.630.379.976	111,5
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА	9.200.976	5.326.498	172,7
Б. ВЛОЖУВАЊА	1.307.211.766	1.200.097.001	108,9
В. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ	116.785.910	83.440.851	140,0
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА	11.162.967	6.413.585	174,1
Ѓ. ПОБАРУВАЊА	296.917.124	264.403.616	112,3
Е. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА	28.370.075	28.986.911	97,9
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА	48.513.381	41.711.514	116,3
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	42.802.196	43.661.480	98,0
ПАСИВА	1.818.162.197	1.630.379.981	111,5
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ	473.234.763	483.137.132	98,0
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	1.126.618.431	1.012.357.215	111,3
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ	23.747.744	22.929.384	103,6
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ	2.448.974	14.197.605	17,2
Ж. ОБВРСКИ	155.245.134	68.878.887	225,4
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	36.867.151	28.879.758	127,7
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	42.802.196	43.661.480	98,0

8.2 КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ

Според важечката Законска регулатива (Сл.весник 79/2007) сите осигурителни друштва кои обавуваат неживотни осигурувања требаат до крајот на годината да обезбедат минимален капитал во износ од 3 милиони ЕУР во гарантниот фонд.

Во текот на 2023 година САВА осигурување а.д. Вкупниот капитал, вклучувајќи ја тековната добивка, е намален за 2,0% или – 9.902.369 денари во однос на минатата 2022 година, додека без тековната добивка, капиталот на Друштвото е намален за 17,4 мил денари главно поради исплатена дивиденда во тек на 2023 година и поради ценовни промени.

Графикон бр.8.2.1. - Движење на активата и капиталот на Друштвото во периодот 2015-2023 година

V. ОСТАНАТИ ПОДАТОЦИ ЗНАЧАЈНИ ЗА РАБОТЕЊЕТО

---

9 УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

9.1 СТРАТЕШКИ НАСОКИ ОД ОБЛАСТА НА УПРАВУВАЊЕ СО ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ

Во САВА осигурување, а.д. Скопје ги следиме следните стратешки насоки во областа на управувањето со човечките ресурси, и тоа:

- Привлекување и задржување на најдобрите таленти
- Управување со перформансите
- Одржливо работење
- развој на функцијата за човечки ресурси во компанијата,
- развој на организациска култура,
- развој и обука на вработените на сите нивоа во организацијата,
- грижа за безбедноста и здравјето на вработените и
- почитување на правата на вработените согласно Законот за работни односи и општиот колективен договор во [друштвото],
- Дигитализација и оптимизација

9.2 Клучни активности од областа на управување со кадри во 2023 година

Во 2023 година, нашиот менаџмент на човечки ресурси се фокусираше на следниве цели и активности:

- Ажурирање на профилите на LinkedIn на сите засегнати лица во согласност со упатствата од матичната компанија;
- Поднесено е барање за прогласување интерес за програмата за амбасадори на САВА осигурување;
- Подготовка на предлог-постапка за годишно интервју и евалуација на вработените;
- Активно, тековно работење во софтверот HRM Dynamics NAV;
- Нови вработувања и престанок на постоечките вработувања;
- Обука на вработените на сите нивоа во компанијата, учење и обука со помош на апликацијата Coach;

- различни модели на мотивирање и наградување на вработените (зголемување на платата на вработениот, унапредување на работното место, парични награди, посетување обуки и сл.);
- нова систематизација,
- средба со САВА пензиско друштво за размена на идеи за организирање на денот на здравјето

9.3 ВРАБОТУВАЊЕ И СТРУКТУРА НА ВРАБОТЕНИ

Вработувањата во 2023 година беа главно нови вработувања поради барањата за продажба како дел од политиката на компанијата за развој на сопствена продажна мрежа и, во помала мера, претворањето на вработените кои веќе се вработени во компанијата од определено во неопределено време и замена на вработени кои ја напуштиле компанијата.

Престанокот на работниот однос главно се однесува на вработени кои сами си заминале од компанијата со отказ или со спогодба, а останатите одјави се вработени кои не постигнале задоволителни резултати во работата, што значи дека не им бил продолжен договорот, а престанокот на работниот однос на дел од вработените е поради пензионирање.

Најголемиот дел од флукуацијата на вработени се случува во Секторот за продажба и тоа во агентската мрежа.

9.3.1 Вкупен број на вработени во Друштвото

Следниве информации ја прикажуваат политиката за вработување за 2023 година, која е директно поврзана со потребите на компанијата и обемот на активности во секторот за продажба. Главната цел е да се мотивира, подобри и оптимизира потенцијалот на сите вработени.

Во САВА осигурување, моменталната состојба на вработените во сите сектори и Самостојни служби е следна:

1. **Управата на друштвото** ја сочинуваат 2 вработени заклучно со 31.12.2023 година, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
2. **Секторот за штети** има 23 вработени на 31.12.2023 година, што е зголемување за 3 вработени во однос на претходната година.
3. **Секторот за продажба** на 31.12.2023 година има 152 вработени, што е намалување за 20 вработени во однос на претходната година.
4. **Секторот за развој и преземање ризици** на 31.12.2023 година има 13 вработени, што е намалување за 1 вработен во однос на претходната година.

5. Секторот за финансии и сметководство има 7 вработени заклучно со 31.12.2023 година, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
6. Секторот за општи и правни работи (набавка на средства) на 31.12.2023 година има 4 вработени, што е намалување за 1 вработен во однос на претходната година.
7. Самостојната служба за човечки ресурси на 31.12.2023 година има 3 вработени, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
8. Самостојната служба за контролинг заклучно со 31.12.2023 година има 2 вработени, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
9. Самостојната служба за наплата на 31.12.2023 година има 6 вработени, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
10. Самостојната служба за ИТ има 5 вработени заклучно со 31.12.2023 година, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
11. Канцеларијата на административната поддршка на Друштвото (писарница и службеник за заштита на лични податоци) на 31.12.2023 година има 3 вработени, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
12. Самостојната служба за актуарски работи на 31.12.2023 година има 2 вработени, што е зголемување за 1 вработен во однос на претходната година.
13. Самостојната служба за внатрешна ревизија има 1 вработен на 31 декември 2023 година, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.
14. Самостојната служба за управување со ризици (контрола на усогласеноста на работењето со прописите) на 31.12.2023 година има 1 вработен, а бројот на вработени не е променет во однос на претходната година.

Табела бр. 9.3.1. Број на вработени

Број на вработени	Вкупен број на вработени			Еквивалент на ефективно работно време		
	31.12.2023	31.12.2022	Разлика 31.12.2023 & 31.12.2022	31.12.2023	31.12.2022	Разлика 31.12.2023 & 31.12.2022
Кабинет на Генерален директор	5	4	1	5,00	4,00	1,00
Продажба - застапници	58	62	-4	47,48	54,48	-7,00
Развој - склучување и превземање на ризик за комплексни осигурувања, реосигурувања	2	3	-1	2,00	3,00	-1,00
Продажба - раководство (менаџмент), шефови на регионални центри	35	41	-6	34,00	40,00	-6,00
Поддршка на продажба, администрација, реклама и останато	35	40	-5	32,25	35,13	-2,88
Продажба - комерцијалисти, референти	24	24	0	22,75	22,75	0,00
Книговодство на премии и штети	3	3	0	3,00	3,00	0,00
Управување со побарувања и наплата	6	6	0	6,00	6,00	0,00
Тарифирање	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Штети и регреси	23	20	3	22,00	19,00	3,00
ИТ и работни процеси	5	4	1	4,50	4,00	0,50
Финансии	3	3	0	2,88	3,00	-0,13
Сметководство	4	4	0	4,00	4,00	0,00
Контролинг	2	2	0	2,00	2,00	0,00
Општи и правни работи	5	5	0	4,88	5,00	-0,13
Купување и одржување на одновни средства	2	2	0	1,88	2,00	-0,13
Внатрешна ревизија	1	1	0	1,00	1,00	0,00
Актуарство	2	1	1	2,00	1,00	1,00
Управување со ризик	1	1	0	1,00	1,00	0,00
Контрола на усогласеноста на работењето со прописите	0	0	0	0,00	0,00	0,00
Развој	8	8	0	8,00	8,00	0,00
Вкупно	224	234	-10	206,61	218,36	-11,76

9.3.2 Број на вработени во Друштвото врз основа на типот на вработеност (скратено/полно работно време)

На крајот на 2023 година има вкупно 224 вработени, од кои 22 работат со скратено работно време, а 202 работат со полно работно време. Тоа значи дека 9,8% од вработените работат со скратено работно време, додека 90,2% работат со полно работно време.

Споредено со крајот на 2022 година, бројот на вработени со скратено работно време е зголемен за 3, што претставува зголемување од 1,7% на процентот на вработени со скратено работно време во однос на вкупниот број на вработени. Од друга страна, бројот на вработени со полно работно време е намален за 13, што доведе до намалување на процентот на редовно вработени за 1,7% во однос на вкупниот број на вработени.

Вреди да се напомене дека Секторот за продажба има најголем број вработени со скратено работно време, што се базира на потребите на секторот.

Табела бр. 9.3.2. Број на вработени врз основа на тип на работно време

Вработени врз основа на работно време	2023		2022	
	Број	Процент (во %)	Број	Процент (во %)
Скратено работно време	22	9,8	19	8,1
Полно работно време	202	90,2	215	91,9
Вкупно	224	100,0	234	100,0

9.3.3 Вработени во Друштвото врз основа на степенот на образование

На крајот на 2023 година, бројот на вработени со различни степени на образование е следниот:

- Бројот на вработени со **средно образование** е намален за 2 и сега изнесува вкупно **81** вработен. Споредено со 2022 година, ова претставува зголемување од 0,7% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 36,2%.
- Бројот на вработени со **вишо образование** е намален за 1 и сега изнесува вкупно **1** вработен. Споредено со 2022 година, ова претставува намалување од 0,5% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 0,4%.
- Бројот на вработени со **високо образование** е намален за 4 и сега изнесува вкупно **128** вработени. Споредено со 2022 година, ова претставува зголемување од 0,7% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 57,1%.

- Бројот на вработени со **магистерски или докторски студии** е намален за 3 и сега изнесува вкупно **14** вработени. Споредено со 2022 година, тоа претставува намалување од 1% во однос на вкупниот број на вработени, кој сега изнесува 6,3%.

Табела бр. 9.3.3. Број на вработени врз основа на степен на образование

Степен на образование	2023		2022	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)
I-IV - Степен	0	0,0	0	0,0
V- Степен	81	36,2	83	35,5
VI- Степен	1	0,4	2	0,9
VII- Степен	128	57,1	132	56,4
Магистри и Доктори	14	6,3	17	7,3
Вкупно	224	100,0	234	100,0

9.3.4 Вработени во Друштвото врз основа на возраст

Следното е преглед на бројот на вработени по возрасна група заклучно со крајот на 2023 година:

Најголем број вработени на крајот на 2023 година се на возраст од 41 до 45 години со 54 вработени, што е за 8 повеќе од 2022 година и претставува 24,1% од вкупниот број вработени.

Втората по големина возрасна група е меѓу 36 и 40 години, со 50 вработени. Ова е намалување за 3 вработени во однос на 2022 година и претставува 22,3% од вкупниот број на вработени.

Третата по големина старосна група се оние на возраст од 31-35 и 46-50 години, со по 34 вработени. Тоа претставува 15,2% од вкупниот број на вработени. Во однос на 2022 година, во возрасната група од 31 до 35 години има 4 вработени помалку, а во возрасната група од 46 до 50 години бројот на вработени е ист.

Возрасната група од 26-30 години забележа значително намалување на вкупниот број на вработени во 2023 година, со 10 вработени помалку од 2022 година. Тоа претставува вкупно 16 вработени или 7,1% од вкупниот број вработени.

Возрасната група од 20-25 години на крајот на 2023 година имала 12 вработени, што е зголемување за 1 вработен во однос на 2022 година. Тоа претставува 5,4% од вкупниот број вработени.

Возрасната група од 51 до 55 години имала 7 вработени, што е намалување за 4 вработени во однос на 2022 година и претставува 3,1% од вкупниот број на вработени.

Конечно, возрасната група од 56 и повеќе години имала 17 вработени на крајот на 2023 година, што е зголемување за 2 вработени во однос на 2022 година. Тоа претставува 7,6% од вкупниот број вработени.

Старосна група	2023		2022	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)
20–25	12	5,4	11	4,7
26–30	16	7,1	26	11,1
31–35	34	15,2	38	16,2
36–40	50	22,3	53	22,6
41–45	54	24,1	46	19,7
46–50	34	15,2	34	14,5
51–55	7	3,1	11	4,7
56 и повеќе	17	7,6	15	6,4
Вкупно	224	100,0	234	100,0

На крајот на 2023 година, нашата компанија имаше 144 вработени жени, што сочинува 64,3% од вкупната работна сила. Ова е намалување за 8 вработени жени во однос на крајот на 2022 година.

Слично на тоа, на крајот на 2023 година во нашата компанија има 80 вработени мажи, што сочинува 35,7% од вкупната работна сила. Ова е намалување за 2 вработени мажи во однос на 2022 година.

Пол	2023		2021	
	Број	Во (%)	Број	Во (%)
Жени	144	64,3	152	65,0
Мажи	80	35,7	82	35,0
Вкупно	224	100,0	234	100,0

10 ИНФОРМАТИЧКА ТЕХНОЛОГИЈА

Информатичката технологија е клучен фактор за зголемување на перформансите и за современо работење и подобрување на ефектите во работењето.

САВА Осигурување постојано ги следи и имплементира новините во информатичката технологија, како и насоките од групацијата. Сите нови софтверски и хардверски иновации тековно се имплементирани во постоечката структура.

Голем дел од работењето на ИТ службата е фокусиран кон безбедноста на системите, обуки на вработените и дигитализација на процесите.

Во текот на 2023 година се доопремија сите постоечки локации со нова ИТ и телекомуникациска опрема.

Со оглед на тоа дека дирекцијата на друштвото се пресели на нова локација, беа превземени активности околу поставување комплетно нова пасивна мрежна инфраструктура, како и опремување на наов сервер соба..

СОФТВЕР:

- Бизнес апликацијата АСП е надоградена со нови модули,
- Продолжување и проширување на договорот со Microsoft со M365 E3 и E5 лиценци.

БЕЗБЕДНОСТ:

- Извршени се сите редовни контроли за безбедноста на системите;
- Тестирана е оперативноста на секундарната локација на друштвото;
- Воведено е ново решение Bigfix за update и patch на работните станици и серверите.

ХАРДВЕР:

- Нова ИТ опрема за доопремување на сите постоечки канцелари,
- Набавен е нов firewall уред Sonicwall NSA4700, истиот е поставен и иконфигуриран во Дирекцијата на Друштвото
- Извршена е замена на стари работни станици со нови преносни работни станици.

ТЕЛЕКОМУНИКАЦИИ:

- Тековно се извршуваат промени на постоечките договори за фиксната телефонија и интернетот
- Во подружниците каде имаше техничка можност, сите линкови се заменети со оптика.
- Обновени се и проширени договорите со телеком операторите А1 и Т-Хоме
- Склучен е договор со Т-Хоме за користење мрежна опрема од брендот CISCO Meraki во новите простории на Дирекцијата

Генерален извршен директор*Мелита Гугуловска,***Извршен директор***Кристиан Лешков,*

Датум: 16.02.2024 година, Скопје